

igymín. sajtóat

Kemgeli Ujság

Noviszád, 1940 julius 26, péntek

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 204. szám

Berlin közvetít Budapest és Bukarest között

az új határok megállapításának kérdésében

Románia már elkészült a határkiigazításra — A salzburgi falálkozó egyik főcélja a délkeleti béke fenntartása

Zürichből jelentik: A péntek reggel Salzburgban kezdődő nagyjelentőségű tanácskozások állnak az európai diplomácia érdeklődésének középpontjában, annál is inkább, mert most már nem titkolják, hogy a salzburgi és római megbeszélések nagy lépést jelentenek majd Délkelet-Európa újrendezése felé. A Neue Zürcher Zeitung szerint a tengelyhatalmak — a magyar államférfiakkal Münchenben létrejött megállapodás alapján — átvették a közvetítő szerepet mindazokban a kérdésekben, amelyek Románia új határait és

jövőbeni helyzetét illetik. A lap szerint román politikai körökben most már nyíltan kezdenek beszélni a magyar-román határkiigazításról és azokról az áldozatokról, amelyeket Romániának a délkelet-európai béke biztosítása érdekében hoznia kell. A diplomáciai megfigyelők szerint a legsúlyosabb kérdések a német-román és az olasz-román megbeszélések során szerepelnek, már csak azért is, mert az új román kormány külpolitikájában még mindig zavaros és homályos pontok észlelhetők.

béke megszegéséért és ezzel együtt minden szerencsétlenségért. Hogy milyen nagy ez a nemtörődomség, bizonyítja a Temps és a Journal des Débats írásmódja, amelyek kezeken kijelentik, hogy Franciaország nem felelős a háborúért. Franciaország azonban nem menekülhet meg ilyen könnyen a rettenetes felelősség alól. Az események és okmányok világosan bebizonyították, hogy Franciaország tervszerűen készítette elő a háborút. A háború kitörése előtt a Führer minden egyezkedő ajánlatát visszautasították vagy hallgatással feleltek rá. Még meg sem száradt a tinta a német-francia békenyilatkozaton, Párisban máris megrendezték a birodalom bekerítésének játékát és az uszító hadjáratot, míg végül a hadüzenettel elérték céljukat. Epügy, mint Mussolini közvetítő ajánlatát, visszautasították a Führer részéről indítványozott nagylelkű békét a lengyel háború után is. Ha pedig a franciaországi politikusok abban keresik megmentésüket, hogy ők először elfogadják Mussolini ajánlatát és csupán az angolok kedvéért, később utasították vissza, akkor azt mondhatjuk: annál rosszabb rájuk nézve. Ezzel ugyanis bebizonyították, hogy jobb belátásuk ellenére cselekedtek és bűnös szerencsejátékukat a legfelelőtlenebb módon folytatták.

Ha Amerika így folytatja, akkor ez gazdasági elszigetelésre vezethet. Vannak bizonyos rejtélyes erők, amelyek meg akarják akadályozni az együttműködést a két világrész között.

BUVARNASZADOK A MAGELLÁN-SZOROSBA

Havannából jelentik: A panamai értekezleten összegyűlt képviselők azt az értesülést kapták, hogy a Magellán-szoros táján két tengeralfutó jelent meg. Felmerült az a terv, hogy az összes amerikai államok erővel lépéseket tesznek idegen hadihajóknak az amerikai vizekről való kizárása érdekében.

Washingtonból jelentik: A hadügyminisztérium cáfolja azt a rádióhírt, amely szerint a Panamacsatorna zsifperendezésénél bomba robbant és 60 személy meghalt.

BEHÍVÁSOK TÖRÖKORSZÁGBAN

Isztambulban sürgősen behívták az 1911., 1912. és 1913. korosztályokat. A behívás Inönü államelnök és a miniszterelnök szabadsága ellenére történt és éppen ezért az intézkedésnek a külföldi megfigyelők körében nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Trácia felé állandóan erősítésket küldenek. Törökország európai részében husz hadosztályt vontak össze eddig. A török köztvélemény nagy figyelemmel kíséri az európai, különösen délkelet-európai eseményeket.

PAPEN BERLINBE UTAZOTT

Ankarából jelentik: Törökországban csütörtökre várták a német-török kereskedelmi szerződés aláírását. A legújabb értesülések szerint a szerződés aláírására egyelőre nem kerül sor. Papen ankarai német nagykövét szerdán éjjel Berlinbe utazott jelentéstételre.

Olasz megfigyelő a német-bolgár tanácskozásokon

Bukarestből jelentik: Az Univerzál értesülése szerint a salzburgi német-bolgár tanácskozásokon Olaszország megfigyelője is részt vesz. A lap szerint Bulgáriában derűlátással tekintenek a bolgár miniszterek salzburgi utazása elé és bizonyosak abban, hogy ez alkalommal nemcsak a német-bolgár kapcsolatokat vitatják meg, hanem a bolgár igényeket is megvizsgálják. A lap — berlini tudósítójának jelentése alapján — hosszasan foglalkozik a tárgyalások várható tartalmával és azt írja, hogy az általános érdekkérdéseken kívül, amelyek Romániát és Németországot közvetlenül érintik, politikai és gazdasági téren a legnagyobb probléma lesz Közép-Európa, a Dunamedence és a Balkánállamok viszonyának megvizsgálása. A cél az, hogy a békét fenntartsák Európának ebben a részében. Románia el van határozva arra, hogy — mint eddig is — békés politikát folytat, nemzeti érdekeinek szem előtt tartásával. Továbbá is együttműködik Németországgal és Olaszországgal, gazdasági és politikai téren egyaránt és igyekszik az összes dunai államokkal ebben a szellemben rendezni viszonyát.

A ROMÁN MINISZTEREK ÁTUTAZTAK BUDAPESTEN

A román államférfiak különvontata csütörtök délután érkeztek meg Budapestre. A román miniszterek azonnal folytatták útjukat Bécsbe, hogy pénteken Salzburgban megkezdhessék a tárgyalásokat.

MINISZTERTANÁCS BUDAPESTEN

Budapestről jelentik: A magyar kormány tagjai péntek délelőtt Teleki miniszterelnök elnöklétével minisztertanácsra ülnek össze.

MAGYAR-SZOVJET KERESKEDELMII TÁRGYALÁSOK

Budapestről jelentik: Az Esti Kurír értesülése szerint Magyarország és Szovjetország között rövidesen megindulnak a kereskedelmi tárgyalások, amelyek lebonyolítására Nickl Alfréd rendkívüli követ vezetésével magyar küldöttség utazik Moszkvába. A tárgyalások előkészítése már megtörtént.

A háborus felelősség kérdése

A Berliner Börsenzeitung »Tiszta ártatlanság« címmel Franciaország háborus felelősségével foglal-

kozik. Franciaországban — írja a lap — kézlegyintéssel intézik el azt az alapvető kérdést, ki felelős a

S 25 □
vese tudo-
mazottun-
csajtottuk
nevében
sem pedig
utazónk a
indul.
osok to-
aradtunk
llettel:
OVACS
engerek
ete
tra II. 55
nem vállal
ada
ann Emil
7.
DERER
-HORCH
MI
SZERELÉSEK
OVISAD
FOR 37-09
TÓ-OLAJ
TOKBAN
es vegyi
tok, bór-
n. O'csó
7045
készt
yellen e
d. 2097
b már-
ndóan
ZKY
32-69.
APJA
tal :
50
58
50
reac
s:
dinar
dinar
dinar
ponia
ámla:
2
59.

Salzburgban hivatalosan közlik Romániával a magyar követelések végrehajtásának tervét

Magyarország nem elégszik meg félmegoldással - írja a svájci sajtó

A bolgár küldöttség ma utazik Salzburgba

Rómából jelenti az Avala: A Popolo d'Italia »A hetedik hadoszlop« című cikkében többek között ezeket írja:

Lord Halifax, miután a Gondviseléshez fohászkodott, felhívott minden angolt, hogy imádkozzanak. Lord Halifax a békéért imádkozó hatodik hadoszlop alakítását ajánlja. Az angolok azonban jobban szeretnék a hetedik hadosztály felállítását. Ehhez azok tartoznának, akiket száműznek. Az angolok bizonyára szívesen látnák Churchill, Eden, Halifax, Duff-Cooper és társaik eltávolítását a hetedik hadoszloppal.

A Popolo di Roma megállapítja, hogy az olasz főváros ellen támadást intéztek néhány órával azután, hogy Churchill kijelentette, nem tartja kizártnak a támadást Róma

és az északolaszországi városok ellen. Nagybritannia a végsőkig menő és gátlás nélküli harcot kezd a levegőben — írja a lap. Mi nem kívánunk ilyen támadásokat, de ha Anglia ilyen háborút akar folytatni, mi az ütésekre ütésekkel válaszolunk.

A Messaggero azt írja, hogy az angol államférfiak tulsokat beszélnek. Tevékenységük még mindig a szavakban nyilvánul meg és igazi tetteket senki sem látott tőlük. A lap szerint az angol felelős tényezők csak romboló munkára képesek.

LÉGITAMADÁS RÓMA ELLEN

Rómából jelenti a német távirati iroda: Az elmúlt éjjel Róma ellen intézett légitámadásnak két halottja és négy könnyebb sebesültje van. (A. A.)

A Lancaster elsüllyesztése

Newyorkból jelenti az Avala: A Newyork Sun részleteket közöl a Lancaster gőzös elsüllyesztéséről. A hajót Brest közelében, a francia kikötők kiürítésének utolsó napján három bomba érte. A lap szerint a hajón hatezer angol katona volt, akik közül legalább 600 életét veszítette. A hajó három perc alatt süllyedt el.

A cseh-szlovák kormány elismerése

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd azzal a londoni hírrel kapcsolatban, hogy Churchill bejelentette az alsóházban az ideiglenes cseh-szlovák kormány elismerését, többek között ezeket írja:

Ez a londoni hír egészen különleges hatást kelt Magyarországon. Maga a tény normális körülmények között kétségek nélkül élénk felháborodást keltett volna annak a magyar népek körében, amelynek husz éven át éppen elég alkalmja volt tisztába jönni mindannak a lényegével és módszereivel, ami Cseh-Szlovákia fogalma alá rejtőzött. Annak az államalakulatnak belső ellentmondása, amely rövid két évtized után a hazugság betegségében dicstelentül kimult, azt a reményt keltette bennünk, hogy a »cseh-szlovák történelem« 1938-ban véglegesen lezárult. Hibát elvégre mindenki követhet el, a hiba megisméltésének azonban butaság a neve. Olyan örültséget azonban, mint a népek önrendelkezési jogát, emlékezetes módon kigunyoló Cseh-Szlovákia életrehívása, még az angol államművészetről

sem tételeztünk fel.

Ez a hír, bármilyen különösen hangzik is, ma már nem alkalmas arra, hogy Magyarországon felháborodást keltsen. Mert az az Anglia, amely oly sokáig az európai győztes nemzetek védőjeként szerepelt, amely — Magyarország terhére — szavatolta az általa létesített »Nagyromániát« és másik termékének, az egykori Cseh-Szlovákiának mindaddig ígérte a védelmet, amíg végre nem maradt más hátra, mint hogy a korán elhunyt gyermek sírja felett néhány könnyet ejtjen, — ez az Anglia a mostani háború során egyáltalán nem szolgáltatott kézzelfogható bizonyítékokat arra, hogy ígéreteit, szavatosságait és elismeréseit bárki is komolyan vehetné. Ellenkezően, az utóbbi évek során olyan kudarcok érték ezen a területen, hogy az európai szárazföldön egyszersmindenkorra eljátszotta szerepét. Ha Anglia éppen ma akar Benesre, mint szövetségesre támaszkodni, ez mindennél jobban mutatja, milyen rosszul áll Anglia nemzetközi helyzete.

A svájci sajtó a tanácskozásokról

A Basler Nachrichten a küszöbönálló salzburgi tanácskozással kapcsolatban ezeket írja: Kétségtelennek látszik, hogy a megbeszéléseken a Romániával szemben támasztott magyar és bolgár kívánságok kielégítése kerül megvitatásra. A lap bukaresti értesülése szerint a salzburgi találkozást a román államférfiak kezdeményezték. A román kormány engedékenységre határozta el magát. A lap egy másik bukaresti jelentésében arról számol be, hogy a román államférfiak már kész tervvel jelennek meg a német külügyminiszternél. Természetesen felvetődik a kérdés, vajjon meddig terjed Romániának ez a hirtelen támadt engedékenysége Magyarország iránt és meddig terjednek azok a területek, amelyeket Románia kész visszatérni Magyarországnak. A lap úgy tudja, hogy a magyar közvélemény e tekintetben nem elégszik meg fél- vagy

negyedmegoldással. A cikk végül felemlíti, hogy az egész magyar közvélemény Magyarország ellen irányuló angol kihívást lát abban, hogy az angol kormány elismerte a Londonban megalakított ideiglenes cseh-szlovák kormányt.

Budapesti körök véleménye

Budapestről jelenti az Avala: A Magyar Távirati Iroda közli:

A bolgár és román államférfiak salzburgi meghívásával kapcsolatban magyar politikai és sajtókörökben azon a nézetet vannak, hogy Németország el van szánva, hogy a közeljövőben rendezze Délkelet-Európa problémáit és megvalósítja a müncheni találkozó eredményeit.

A szlovák államférfiak salzburgi útja nem keltett különösebb meglepetést magyar politikai körökben. Azt hiszik, hogy ha az Európa új-járendezésével kapcsolatos kérdések Szlovákiára is befolyást gyakorolnának, ez a befolyás pontosan megjelölné Szlovákia helyét Európa gazdasági életterében.

A ROMÁN SAJTÓ A SALZBURGI UTRÓL

Bukarestből jelentik: A csütörtök reggeli lapok foglalkoznak a román miniszterelnök és a külügyminiszter salzburgi látogatásával. A lapok majdnem egyöntetűen annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a tárgyalások ki tudják majd elégíteni az ország közvéleményét. A román lapok hangsúlyozzák Romániának a tengelypolitikához való csatlakozásának fontosságát.

HAIFA BOMBÁZÁSA

Haifából jelteni a Reuter-iroda: Hivatalosan közlik, hogy a szerdán délelőtt Haifa ellen intézett légitámadásnak 46 polgári halottja és 88 sebesültje van. A támadásban 10

ellenséges gép vett részt.

A BOLGÁR KÜLDÖTTSEG UTAZÁSA

A Magyar Távirati Iroda szófiai jelentése szerint a bolgár küldöttség péntek reggel repülőgépen utazik Németországba. A küldöttségben helyet foglal Filov miniszterelnök, Popov külügyminiszter, két revíziós szakértő és a kabinetiroda titkára. A látogatás bejelentése óta Szófiában igen élénk a diplomáciai tevékenység. Borisz király szerdán délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta Popov külügyminisztert, aki ezután a német és olasz követet fogadta. Fogadta ezenkívül Törökország, Jugoszlávia és Görögország követeit is.

Salzburg és München

Genfből jelentik: A Tribune de Genève Rómából származó értesülése szerint a salzburgi meghívás összefüggésben áll a legutóbbi müncheni megbeszélésekkel. Münchenben Magyarországgal együtt megállapították a Romániával szemben fennálló magyar követelések végrehajtásának tervét. Romániának ezt a tervet hivatalosan kell majd tudomásul venni. Romániát valószínűen felkérlik, hogy hajoljon meg a Magyarországgal fennálló vitás kérdések felszámolásának módja előtt, ahogyan azt Münchenben elhatározták. A lap így fejezi be cikkét: Magyarország lojalitásának, valamint Magyarországot a német birodalomhoz és Olaszországhoz fűző kötelezettségeinek hangsúlyozása a tengely sajtójában világosan mutatja, hogy Berlin és Róma teljes megértést tanúsít a magyar ügy iránt.

A MAGYAR IGAZSÁGÜGY-MINISZTER BESZÉDE

Budapestről jelentik: Radocsay igazságügyminiszter a magyar élet pártjának révfülöpi ülésén hosszabb beszédet mondott. Kiemelte, hogy minden magyar embernek nemzeti munkát kell végeznie. A mai magyarságnak 30 millió magyar helyett kell dolgoznia és mindenkinek a munkája egyformán értékes azon a helyen, ahova a Gondviselés állította. Ne hallgassunk a sürgetőkre — mondotta —, akik nem akarják bevárni a gyümölcs megérését és éretlenül akarják leszedni. A nemzet ellen való bűn lenne ok nélkül vért ontani addig, amíg követeléseiket vérontás nélkül is meg tudjuk valósítani. Természetes azonban, hogy fel kell készülnünk arra, hogy hozzájussunk a végső győzelemhez, ha nemzetünk érdeke megkívánja.

AZ ERDÉLYI HELYZET

Zürichből jelentik: Erdélyből visszatért utasok egyértelműen beszámolnak arról, hogy egész Erdélyben veszedelmes feszültség mutatkozik a románok, magyarok és németek között. A román kormány a német kisebbség megnyerése érdekében német védőrségek felállítását engedélyezte és ezek tagjait elbocsátotta a hadsereg kötelékéből. Ez az engedély az erdélyi románok, különösen a vasgárdisták között nagy ellenállásra talált. A Maniu vezetése alatt álló erdélyi románok élesen bírálják a kormány intézkedéseit és attól tartanak, hogy rövidesen zürzavaros állapotok támadnak Erdélyben. Általános az a vélemény, hogy már a legközelebbi napok döntőek lehetnek Erdély sorsára és a kormány tehetetlen a helyzettel szemben.

Gigurtu és Manoilescu elutazott Salzburgba

A két román miniszter szombaton Mussolinivel és Cianoval találkozik Rómában

A salzburgi értekezlet tényleges eredményekkel végződik -- közli a Stefani-iroda

Bukarestből jelenti az Avala: Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter az elmúlt éjjel helyi idő szerint 0 óra 30 perckor elutazott Németországba. Velük utazott Fabricius bukaresti német követ is.

Gigurtu miniszterelnök elutazása előtt a Stefani iroda munkatársának kijelentette, nagyon elégedett, hogy közvetlen érintkezésbe léphet a tengelyhatalmak nagy vezetőivel. Meggyőződése, hogy ez a találkozó mind a három államnak hasznára válik. Végül közölte, nagyon örül, hogy a Duceval is találkozhat, mert ez régi kívánsága. Manoilescu külügyminiszter kö-

zölte, hogy mostani utjuk az új román külpolitika természetes kezdetét jelenti. Most alkalmuk lesz arra, hogy megismerjék a nemzeti szocialista és a fasiszta kormány álláspontját a délkelet-európai újrendezés kérdéseivel kapcsolatban és hogy a maguk részéről feltárhassák a román kormány álláspontját ezekben a kérdésekben.

A román miniszterek római útja

Bukarestből jelenti az Avala: A Rador-ügynökség közli: Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter az olasz kormány meghívására szombaton Rómába utazik, ahol találkozik a Duceval és Ciano külügyminiszterrel.

A salzburgi találkozó

Berlinből jelenti a Magyar Távirati Iroda: Német politikai körökben úgy tudják, hogy a román és bolgár miniszterek megbeszélésére a német birodalom vezetőivel Salzburgban kerül sor. A román miniszterek pénteken, a bolgár miniszterek pedig szombaton érkeznek Németországba. A szlovák miniszterek ugyancsak a hét végén érkeznek Németországba. A megbeszéléseken gazdasági szakértők is részt vesznek.

A Stefani-iroda jelenti: A külföldi sajtó a legkülönbözőbb megjegyzéseket fűzte Ribbentrop és a román illetve bolgár miniszterek között Salzburgban lefolyó megbeszélésekhez. Olasz politikai körökben ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy a salzburgi értekezletnek igen nagy jelentősége van és már előre is látni lehet, hogy tényleges eredményekkel végződik.

MOSZKVA HOZZAJÁRULT GAFENCU KINEVEZÉSÉHEZ

A szovjetkormány hozzájárult Gafencu moszkvai követté történt kinevezéséhez. Gafencu a jövő héten utazik el Moszkvába.

A román kormány visszarendelte Tilea volt londoni román követet. Utódja Stoica volt ankarai követ lett.

A BUKARESTI OLASZ KÖVET RÓMÁBA UTAZOTT

Bukarestből jelenti a Magyar Távirati Iroda: A bukaresti olasz követ — a román miniszterelnök és a külügyminiszter római látogatására való tekintettel — csütörtök reggel repülőgépen Rómába utazott.

A KÖOLAJSZÜKSÉGLET BIZTOSÍTÁSA

Romániában augusztus elsejétől kezdve a vasut és a hadsereg ellátása, valamint a belső és kiviteli szükséglet fedezése érdekében a forgalomban levő valamennyi vas-

uti kőolajszállító kocsit elrekvirálják.

A legnagyobb romániai kőolajvállalat, az angol-holland érdekeltségű Astra Romana élére a kormány ellenőrző biztost nevezett ki.

AZ ANGLIA ELLENI TÁMADÁS MEGINDULÁSA

A Tribuna berlini tudósítója szerint az Anglia elleni támadás megindulásának időpontjáról nem lehet találgatásokba bocsátkozni. Minden nap és minden óra, amely eltelik, még tökéletesebbé teszi az Anglia elleni felkészültséget.

A Popolo di Roma szerint az Angliához intézett felhívásnak három célja volt: meg akarták kimélni Európát a további súlyos megpróbáltatásoktól és áldozatoktól. El akarták kerülni azt, hogy az európai újrendezéssel még tovább kelljen várni és végül el akarták kerülni az angol világbirodalom szétesését is. Ha azonban Anglia útját akarja állni az európai forradalom beteljesülésének és az újrendezésnek, pusztulásra ítéli önmagát.

AZ ANGOL HAJÓHAD ELHAGYTA SINGAPURT

A Domei-iroda jelentése szerint a keletázsiai angol hajóhad kifutott Singapurból. Annyi mindenestre megállapítható — mondja a Domei-iroda jelentése — hogy a 22.600 tonnás Eagle anyahajó és a brit hajóhad más egységei nem tartózkodnak a singapuri vizeken.

NÉMET VÁLASZ DUFF-COOPERNEK

Berlinből jelenti a német távirati iroda: A német sajtó Duff-Cooper Észak- és Délamerika népelhez intézett rádióbeszédével a német főhadiszállás jelentését állítja szembe, amely közölte, hogy német harci repülőgépek egy angol hajókaravánt megsemmisítettek. A német lapok közlik a távolkeleti brit

hajóhad Singapurból való visszavonásának hírével is. A német főhadiszállás józan beszámolóit napról-napra hatásos bizonyítékait szolgáltatják azoknak a súlyos csapásoknak, amelyeket Németország az angol tengeri hatalomra mér.

A Deutsche Allgemeine Zeitung ezeket írja: A brit tengernagyi hivatal éppen a napokban ahhoz a teljesen szokatlan eszközhöz nyult, hogy az angol nyugati partok men-

tén kiterjedt aknazárat létesített. Az angol gyengeség jeleit kiegészíti még az a hír is, hogy Anglia visszahívta keletázsiai hajóhadát és azt valószínűen a Földközi Tengeren vonja össze. Anglia által az utóbbi napokban végrehajtott nagyfotosszerű intézkedések újabb bizonyítékai annak, hogy az angol világuralomra a német hatalomnak már a jelenléte is erős árnyékot vet — írja a lap.

Anglia felkészültsége

Rómából jelenti az Avala: A Stefani-iroda diplomáciai szerkesztője azt írja, hogy Eden hadügyminiszternek a parlamentben tett kijelentései az angol képviselőket aggodalommal töltötték el Anglia felfegyverzettsége tekintetében. Az újonnan alakított londoni gárdát még nem szerelték fel.

Mindaz a hadianyag, amelyet az angol gyárak a flandriai vereség előtt szállítottak, odaveszett Dunkerquenél. Ágyuk ezrei, gépkocsik tizezrei, óriási mennyiségű lőszer és más hadianyag mind Calaisnál, Dunkerquenél és Ostendénél maradt. A Stefani-iroda szerkesztője személyesen bejárta a flandriai és tengerparti harctereket és megállapította, mi mindent vesztett ott Anglia hadianyagban. A cikk a továbbiakban ezeket mondja:

Eden hivatkozott az Angliában levő cseh, norvég, holland és lengyel csapatokra, de elfelejti, hogy ugyanezek a csapatok jártak Franciaországban is és ott sem értek el különösebb sikereket. A francia vezérkar kedvezőtlenül nyilatkozott róluk.

Az angol birodalom most mintegy tíz jól felszerelt hadosztállyal rendelkezik, de a hadosztályok egyes részeit Egyiptomban, Palesztinában, Szudánban és Kenyában az olasz haderő tartja lekötve, úgyhogy ezek a csapatok Anglia védelmére nem használhatók fel. Az angol szigeteken levő repülőgépek száma jóval kevesebb, mint a német gépeké. Az utóbbi viszont állandóan növekszik, mivel a német gyárak szünet nélkül dolgoznak, míg az angol gyárak termelése csupán az elmúlt harcok veszteségeinek fedezésére szolgál. Ha mindezt figyelembe vesszük, akkor egyszerűen érthetetlen az angol vezetők vak hajthatatlansága és makacssága, mert világos, hogy a háború folytatása esetén az angol birodalmat katasztrófa éri.

DRAMAI KÜZDELEM A TENGEREN

A német távirati iroda kiegészítő harctéri jelentése a következőket mondja: Egy német harci repülőgép elsüllyesztett egy elleneséges tengeralattjárót. A drámai küzdelem rövid volt. A német bombázó az Északi-tenger északi részén fegyveres felderítő repülést végzett és ekkor Everding skóciai kikötőtől keletre egy angol buvárnaszádra bukkant. Mielőtt még az ellenfél lemerüléssel megmenekülhetett volna, a német gép 80 méternyire alázuhant és 3 bombával megsemmisítette a tengeralattjárót. Két bomba közvetlenül a buvárnaszád előtt és mögötte csapódott be, a harmadik azonban néhány méterrel a torony mögött eltalálta a tengeralattjárót. Néhány perc múlva a buvárnaszád orra kiemelkedett a vízből, majd függőlegesen alámerült. A német repülőgép még sokáig a harc színterén maradt, hogy a hajótöröttet felderítse és megmentse, egy mentőcsónak roncsain, olajfoltokon és uszó hajóroncsokon kívül azonban semmit sem tudott felfedezni.

GIBRALTAR KIÜRITÉSE

Algecirasból jelenti a német távirati iroda: Gibraltár kormányzója elrendelte a polgári lakosságnak

legkésőbb augusztus elsejéig való elszállítását. A rendelet kivételt tesz a betegápoló nővérekkel és a légórtalomban szolgálatot teljesítő polgári személyekkel. A város kiürítésének célját titokban tartják. Azok a hajók, amelyek a menekülteket elszállítják, az új célját tartalmazó parancsot zárt borítékban kapják meg és a borítékot csak a nyílt tengeren bonthatják fel.

Madridból jelenti az Avala: Algecirasból érkezett jelentések szerint a helyzet Gibraltárban napról-napra súlyosabb. Elelmiszerek nincsenek, a kereskedelem teljesen megszűnt, a közlekedés megbénult és a kikötőbe nem futnak be hajók. Emellett az olasz bombázók napról-napra bombázzák a katonai célpontokat, ami vak rémületet kelt a még ottmaradt csekély számú lakosság körében.

AZ OLASZOK KENYÁBAN

Illetékes olasz körökben rámutatnak arra a londoni közleményre, amely szerint az angolok Moyalle-tól 50 mérföldnyire feltartóztattak egy olasz csapatot. Ez a közlemény beismeri, hogy az olaszok Moyalle elfoglalása után sem álltak meg, hanem 50 mérföldnyire mélységben benyomultak az angol Kenya területére.

ERDÉLY természeti kincsei

Három esztendővel ezelőtt Frankfurtban, a nemzetközi ásványkutatói és orvosi kongresszuson hivatalosan megállapították, hogy egész Európa területén nincsen annyi gyógyiszap, mint a Székelyföldön. Beszéltek arról is, hogy a Hargitában metán és szén-sav-gázok vannak s ami még fontosabb, hogy igen sok okkert és bitumenes palát találni. Az orvostudomány ugyanis az utóbbi időben a gyógyszereknek egy tekintélyes részét már ásványi anyagokból állítja elő s így történt többek között, hogy a híres Ichtolin nevű gyógyszert, amit ezelőtt tengeri halakból kivonatoltak, újabb könnyebb eljárással és nagyobb mennyiségben bitumenes palából gyártják.

Magyar ember füle mindenestre örömmel ihatna be azokat a szép és dicséretes szavakat, amelyeket ezen a kongresszuson Székelyfölddel kapcsolatban elmondtak, holott csak igen kis részben emlékeztek meg arról a sok nagyszerű dolgról, amit Erdély természeti kincseivel kapcsolatban úgy ásványtani, mint gyógytani szempontból még el lehetett volna mondani. Azok az idegenek, akik bejárták már Erdélyt, nem egyszer nevezték el a földet keleti Svájcnak. Kétségtelen, hogyha hegy- és völgyzsépségekről beszélünk, akkor csakugyan helye van az összehasonlításnak, bár Svájc hegyei magasabbak, ezzel szemben azonban Erdély gazdagabb folyókban és tavakban s — amiben a versenyt nemcsak Svájccal, hanem egész Európával állja — gyógyhatású fűrészekben és bizonyos mértékig természeti kincsekben.

A régi, békebeli Magyarország tudományos és gazdasági tényezői is felfedték már ezt a magyar gazdagságot, de ügylátszik bizonyos okok akadályozták őket abban, hogy ezt megfelelően értékesítsék és megteremtsék számukra a méltó világhírt. Megmaradtak a felfedezésnél, a hazai viszonyoknak megfelelően fel is épült jónéhány fürdő, de valjuk meg őszintén, ezek bizony igen kezdetleges állapotban voltak. Nemzetközi sajtóreklámot sem kaptak s jól tudjuk, hogy a régmúltban Magyarország mennyire távol esett a világ idegenforgalmától. Bezzeg most mennyire másképpen van. A külföldieknek leestt az álluk, hogy egy Bugacból milyen világnevezetességet tudtak csinálni a magyarok. Mit lehetne annyi energiával, amit a mai magyar idegenforgalmi propagandába befektettek, Erdélyből csinálni? Azt hisszük nem tévedünk, hogy Lourdes csodaváró zarándokai ugyanígy ide vándorolnának, mint azok, akik eddig Olaszország, Svájc, Norvégia és Florida természeti szépségeit tüntették ki érdeklődésükkel.

AHOL SÓN JÁRNAK AZ EMBEREK....

A geológusok azt állítják, hogy Erdély mezőségi része valamikor tenger lehetett s ebből rengeteg ró rakódott le az agyag alá, a tengeri állatok tetemeiből pedig gáz, az ugynevezett földgáz keletkezett. Valóban, Erdélyben annyi só és földgáz van, hogy ilyen hatalmas mennyiséget alig lehet még találni a világ egyik vagy másik helyén. Itt van például Vizakna, ahol a sórétegek fölött furesán kong a lépés s ha egy eső jőn, az egész vidék képe megváltozik, utak tűnnek el, völgyek keletkeznek, süppedések és domborulatok támadnak, mert minden sóból van... Szovátán is láthat a turista és fürdővendég valóságos sósziklát. Parajdon pedig már nemcsak a föld mélye, hanem még a felszíne is sóból van, ugy-

hogy ottéló ember el sem tudná képzelni, hogy akad a világnak olyan só-talan helye, ahol az ilyen hegyeket még zacskóban mérik ki (sőt pénzt is kérnek érte). Az erdélyi só volt az első áru, amely a régmúltban mint kiviteli cikk utat talált a külföldre. (1792-től 1828-ig egyedül Marosujváron 14 millió mázsa sót bányásztak. Erdély mai sókitermelése is meghaladja évente a 2 millió mázsát.) Erdély nagyszerű sósfürdőinek pedig se szeri, se száma. A jólismert Szovátán kívül ott vannak még Kolozs, Torda (ennek mam ár öt fürdője van!); Vizakna, Bázna, Korond, Tusnád, Székelyudvarhely, Bálványos, Szent Anna tó stb., vagy a tokaji Bűdös-barlang ugynevezett Gyilkos-barlangjából évente 740.000 köbméter szén-sav-gáz ömlik ki. Szén-savban gazdag fürdők még: Homoród, Előpatak, nátronos szén-savas fürdők: Kovászna, Málnás, stb., mésztartalmu szén-savas fürdők: Borszék, szulfátos: Jegénye stb. Ezenkívül még se szeri, se száma a rádiusos és kéntartalmu fürdőknek. Néhány olyan fürdőhely, melyet a magyarországi vendégek a román uralom alatt is látogattak: Herkulesfürdő, Püspökfürdő, Félixfürdő, Buziás, Előpatak, stb. A románok nem sokat törődtek ezekkel a fürdőkkel, nem igyekeztek azokat gazdaságilag sem értékesíteni. Több selymet fektettek a Fekete-tenger parti fürdőhelyek kiépítésére, különösen Constanca mellettiekre, ahol egyiket-másikat amerikai módra kiképezték. (Pl. Mamaia. Ezekre most a bolgárok tartanak területi igényt.)

ARANY ÉS »FEKETE GYÉMANT«

Erdélyben még ma is nagyszerű aranyelő helyek vannak, u. m. Abrudbánya, Botos, Faczebaja, Bucsumzalatna, Körösbánya, Brád (ahol egy tömbben 60 kilós terméstartomány is találtak), Nagybánya, Tordaaranyos, Tekerő, Nagymás, Nagyság, Verespatak stb. Erdélyben legutóbb a román vállalatok évente kb. 3000 kilogram aranyat termeltek ki, ami meghaladja a békebeli Magyarország évi arany-

termését. Mindazon a helyeken, ahol aranybányák vannak, ezüstbányákat is találtunk.

Ezek évi termése 10 ezer kilogram körül mozog.

Különböző kőzetekben ugyancsak igen gazdag Erdély. Egészen sajátos ugynevezett magyar kőzet a ditrovidéki, melyet úgy is neveznek, hogy ditroit. Ezenkívül nemrég találtak Torda környékén egy újfajta anyagot, mely tökéletesen hasonlít az alabástromhoz, sőt még szebb is annál. Nem kevés híres a máramarosi gyémánt is.

Kőzene és barnaszene európai híru. Erdélyi kőszénbányák: Bogosán, Anina, Ujbánya stb. Erdélyi barnaszénbányák: Oravica, Bozovics, Mehádia, Nagybárod, Forgácskut, Egeres, Petrozsény, Czebe, Vulkán, Lupény, Nagyajta, Borszék, Goltbovec, Ivanec stb. Erdély jelenlegi évi termése kb. 2 és fél millió tonna.

A mai Románia legnagyobb vasbányái is erdélyiek: Resicabánya, Nándorhegy, Radrag, Vajdahunyad, Pusztakalán, Anina, Petrozsény, Vácza, Torockó, Lövéte stb. Rézbányák: Csiklóbánya, Rézbánya, Balánbánya stb. Felsődermán aszfaltot találni, a Jád-völgyében alumíniumot, Biharban mészkövet. Itt vannak egyébként a legjobb porcellánföldek is.

Erdély erdősegeiről külön fejezetet lehetne írni. Volt idő, amikor Magyarország az erdélyi fa 50 százalékát importálta. Romániából, évi 23 millió pengő értékben. Erdélynek kb. 2 és fél millió hold erdeje van. Erdély fagazdagságával magyarázható, hogy Nagy-magyarországnak is itt volt a legtöbb fűrésztelepe. Románia papírgyárainak, Péterfalvának, Zernestinek és Orlátnak ma is Erdély szállítja a feldolgozandó faanyagot. És nem utolsó sorban kell említést tennünk a földgázról, mely az erdélyi földben állítólag 250 milliárd köbméter mennyiségben fordul elő, úgy, hogy ezt iparilag értékesítve Erdély lakosságát évszázadokig lehetne ingyen ellátni világítással és fűtőanyaggal. Végül be kell még számolnunk Focsaneanu tanárnak, a híres román geológusnak és olajkutatójának arról a megállapításáról, hogy véleménye szerint a Kárpátok gerince alatt egy hatalmas olajvonal fut, mely szétágazik Erdélyre és a mai nagy regáti olajvidékre.

Kalotai Gábor

A fényes pénz, a cirkuszosló és a szentai kofaasszony tanulságos esete...

Szentáról jelentik: Érdekes és nem mindennapi családi esetben indított eredményes nyomozást a szentai rendőrség. Az eset példája annak, hogy a hiszékeny embereket még ma is milyen könnyen lehet átlátszó mesékkel megkárosítani.

Néhány nappal ezelőtt Szentára érkezett Sneuberger Lencsi kumanei illetőségű cigányasszony és vándorcirkusos társasága két kocsi-val, néhány lóval és sok purdéval. A vándortér közelében telepedtek le és azonnal hozzáláttak a könnyű pénz-szerzéshez.

Kipuhatták, hogy a környéken kik foglalkoznak kofalkodással és terményárussítással, tehát kinek van a háznál nagyobb mennyiségű aprópénze. Mikor ezt megtudták, bementek az illetőhöz és azzal a mesével álltak elő, hogy cirkusos lovuk csak »fényes« pénzen akar táncolni. Ezért azt kérték az illetőtől, hogy cseréljen be 20-30 dinárt egy és két dinárosokra. Oly szívhez szólóan tudtak könyörögni, hogy a kismélt áldozatok majdnem mindig

elővették aznap bevételeiket, kiöntötték az asztalra és

megengedték, hogy a cigányasszony válogathason belőle.

Sneuberger Lencsi ekkor egyenként válogatta ki a fényes dinárosokat, közben azonban

jó néhány dinárt boszorkányos ügyességgel tüntetett el zseb-csücsökben.

Körülbelül egy hétig üzte a cigányasszony ezeket a műveleteket.

A csalásra végül is Menyhért Dávidné kofaasszony jött rá, aki biztosan tudta, hogy

azon a napon, amikor utoljára volt nála a cigányasszony, 500 dinárt árult és a cigányasszony válogatása után, mikor megolvasta köténye zsebében a pénzt, csak 300 dinárt talált.

Azonnal feljelentette a vándorcirkusztársaságot a rendőrségen, amely előállította az egész karavánt. A kihallgatások után a rendőrség Sneuberger Lencsit letartóztatta és átadta a bíróságnak, a többieket pedig illetőségi helyükre toloncolta.

Szines szalag

Kuba köztársasági kormánya azt indítványozta, hogy az amerikai hatalmak közös tengeri hajózárogységeket létesítsenek egységes vezetés alatt. A kormány javasolta panamerikai hajóiskola létesítését.

Demartel, az ismert francia sebészprofesszor öngyilkosságot követett el. A híres sebész strichnininjekciókkal ölte meg magát.

A fagyalt és sütemény készítését augusztus 5-től megtiltották Angliában.

A szélsőjobboldali »Curentule« közli Cuza professzor »Románia a románoké« című cikkét. Cuza azt írja, hogy a zsidó probléma olyan kérdéskomplexum, melyet csak egységes elintézés alkalmazásával oldhat meg a minisztérium, amely meg van győződve ennek az elintézésnek szükségességéről és ennek végrehajtását odaadóan óhajtja.

Hitler vezér és kancellár Franco tábornokhoz táviratot intézett, amelyben a német nép nevében is a legszívélyesebben üdvözli, a legjobb kívánságokat fejezi ki Franconak személyes boldogságához és nagy felvirágzást kíván Spanyolországnak.

A brazil kormány vasárnap a Német Távirati Iroda jelentése szerint 6.9 millió milreis adóhátralék miatt zárlatot rendelt el a Standard Oil északamerikai olajvállalat vagyonaára.

A Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara a körzethez tartozó iparvállalatokat felszólította, hogy tartsanak fenn állandó összeköttetést a hatóságokkal. A kamara ugyanis arról értesült, hogy egyes vállalatok leépítették, illetve megszüntették üzemeiket. Miután ezek az intézkedések a nemzetgazdaságnak kárt okoznak, felkérlik az iparvállalatokat, ne tegyenek ilyen intézkedéseket mindaddig, amíg ehhez a munkaügyi minisztérium jóváhagyását meg nem szerzik. Az iparvállalatok leépítése általában tilos.

A krakkói híres Mária-templom levéltára, amelynek első okmányai még 1304-ből valók, a háboru következtében, mint az NST jelenti, semmi kárt sem szenvedett. A sértetlen levéltárat most megvizsgálták és megállapították, hogy ez a templom eredetileg a krakkói németiség főtemploma volt. A levéltár érdekes adatokat szolgáltat a krakkói német lakosság történetéhez.

Az olasz újságok newyorki jelentései szerint Newyork lakossága a legutóbbi tíz évben 450.000 lélekkel szaporodott, úgy hogy a lakosok száma most 7.330.000. Igen erősen megnövekedett Baltimore és New-Orleans lakossága is.

Uj orosz hajójarat indul északra. A »Molotov« hétezer tonnás gőzös a jövőben Leningrád, Helsinki, Stockholm, Reval és Leningrád között közlekedik.

Amerika közhangulata a statisztika tükrében

Newyork, július. (A Pesti Hírlap külön tudósítása). A gépkocsitól a töltőtollig alig van az Egyesült Államokban olyan áru, amelynek megnevezésénél ne használnák a »Streamlined« (áramvonalas) jelzőt, még akkor is, ha az áramvonal a hirdetett árucikkben egyáltalában fel sem fedezhető. Mikor az európai háború a múlt év szeptemberében megkezdődött, az egyik nagy newyorki újság az övilági eseményeket »Streamlined History« (áramvonalas történelem) címen könyvelte el. Az európai eseményekkel azonban az amerikai politika nem tart áramvonalas tempóban lépést. Az Egyesült Államok belső problémái a politikusokat jobban érdeklik, mint az európai háború. Amerikában ugyanis a jelenlegi nagy gazdasági fellendülés ellenére még mindig tízmillió a munkanélküliek száma és így a lakosság 8 százaléka keserű nélkül sétál, tengődik.

Bár minden hatodik lakosra esik egy rádió, minden hetedikre egy telefon és minden negyedikre egy gépkocsi — mondta Roosevelt előnk egyik legutóbbi rádióbeszédében — az általános jólét mégis hiányzik és a fiatal nemzedék élelmezési viszonyai egyes területeken aggasztóknak is mondhatók. A városi és falusi családok jövedelmei helyenként lényegesen csökkentek és így a bizonytalan jövő aggodalomra ad okot.

A BASEBALL MÉRKŐZÉS FONTOSABB VOLT...

A belső nehézségek miatt az amerikai polgárok közömbösen hágnak el az európai események mellett. Az amerikai tömegeket nem nevelték a külpolitika iránti érdeklődésre. Midőn 1939. év őszén az Egyesült Államok kongresszusa a fegyverkielviteli tilalom felfüggesztéséről tárgyalt, a vita során a képviselők nagy része elhagyta az ülést, hogy a rádiószórában egy baseball-mérkőzés közvetítését hallgassa meg.

A különböző nagy pártalakulatok és ifjúsági szervezetek általában eddig a háborúba való tényleges beavatkozás ellen voltak. Az utóbbi hetekben azonban a jobboldali és a középpártok lefogása ebben a kérdésben megváltozott. A németek sorozatos, minden ellenállást elsőprő győzelmei a vezető politikusokban aggodalmat keltettek. Ma már erősödik az a nézet, hogy a szövetségesek teljes összeroppanása az amerikai népre is súlyos veszélyt jelent.

A folyton váltakozó tömeghangulatok megítélésének hű tükré: az újságok egyre ismétlődő kérdéseire adott válaszok. Az amerikai lapok ugyanis időnkint egyes jelentős kérdésekben megszavaztatják olvasóikat és az amerikaiak szívesen válaszolnak ezekre a kérdésekre.

Erre a kérdésre: »Amerika és a háború«, egyik napilaphoz, a Newyork Herald Tribune-hoz nem kevesebb mint 2,600.000 válasz érkezett. Az anyag statisztikai feldol-

gozása a következőképpen alakult:

Amerika azonnal küldjön csapatokat Angliának	1.7%
Amerika csak abban az esetben küldjön csapatokat a szövetségeseknek, ha azok bajban vannak	10.1%
Gazdasági alapon segítsék a szövetségeseket és Németországot blokád alá helyezni	12.2%
Nem beavatkozni, de a Cash-and-Carry alapon mindkettőnek szállítani	36.9%
Lőszert nem adni, csak nyersanyagot	6.4%
Egyik félnek sem szállítani	23.7%
Vélemény nélküli válaszok	9.0%

Az egyetemi ifjúság közel félmillió tömegének véleménynyilvánítása szerint 5 százalék a beavatkozás mellett és 95 százalék ellene szavazott. A hadiszállítások természetesen jelentős nyereséget jelentenek a vállalatoknak és az egyéneknek. Így a General Motor 1940 első negyedévi kimutatása szerint a tiszta nyereség az előző évi 53 millió dollárral szemben 67 millió volt, az U. S. Steel Corp. a 0.6 millióval szemben 17 millió dollárt, a Bethlehem Steel Corp. az előző évi 2.4 millió helyett 10.9 millió dollár tiszta hasznot mutat ki.

AZ IDEGESSÉG NÖVEKSIK...

A francia fegyverszünet után újabb és újabb kérdésekkel fordultak a napilapok az amerikai közönséghez. A beérkezett válaszok alapján a lakosság 32 százalékának az a meggyőződése, hogy Amerika beavatkozik a háborúba.

Cigányok újabb verekedése Noviszádon

A férj bottal torolta meg felesége hüflenségét

Noviszádon az utóbbi időben valóságos járvánnyá vált a cigányok verekedése. A napokban — mint megírtuk — a cenei szállásoknál halálos kimenetelű cigányverekedés történt. Most ismét két újabb verekedésről érkezett a rendőrséghez jelentés, mindkét verekedés résztvevői cigányok voltak.

A kiszácsi kapunál lévő telepen lakik Kolompár Száva cigány és Nikolics Mára, cigányasszony. Kolompár Száva néhány nap előtt kölcsönként az asszonytól egy lőszerszámot. A szerszámot nem akarta visszaadni, amiből verekedés támadt. Kolompár

felkapott egy féltéglát és azzal az asszonyt úgy oldalba vágta, hogy a szerencsétlen nő eszméletlenül esett össze.

Ezt látta Jovánovics Jován cigány, Nikolics Mára vadházastársa, aki felesége védelmére kelt.

Kolompár Száva erre felka-

ODEON MOZI - Noviszád

Holnaptól, július 26-tól bemutatásra kerül

AZ 1940. ÉVI NYUGATI HADSZINTÉR ESEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Danzig

Varsó

Narvik

Páris

Izgalmas, eredeti felvételek a nyugati harctérről

Gondoskodják idejében jegyekről!

Viszont 68 százalék még mindig reméli, hogy távol tud maradni a háborús bonyodalmaktól.

Kétségtelen, hogy a németek gyors és sorozatos győzelmei, Japán és Oroszország magatartása, a közhangulat nagy részében jelentős változást idézett elő, de általában nagyfokú idegességet is váltott ki. Az általános vérkötelezettség bevezetésére irányuló tervek, továbbá az ezzel kapcsolatos intézkedések csak fokozzák az izgalmakat. A demokrata kormány két új köztársasági párti minisztere, Knox és Etimsons kimondott angolbarát politikus. Az elnökségért harcoló demokrata és köztársasági párt tagjainak nagy része a háborús beavatkozás híve.

Amerika magatartására vonatkozólag jóslásokba bocsátkozni nem lehet. Az Egyesült Államok polgárainak hangulata a kis eseményekre is érzékenyen reagál. Külpolitikai iskolázottságuk nincs. Jelenleg azonban még mindig a belső bajok, a munkanélküliség és a közeledő elnökválasztás foglalkoztatja az újvilág polgárait

A kórházban meghalt a súlyosan sérült csantaviri munkás

A csendőrség mindkét támadót elfogta

Szuboticáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt — mint jelentettük — a szubotici közkórházba szállították Lassu Péter csantaviri munkást, akit két ismeretlen ember Csantavirtól husz kilométerre megtámadott és súlyosan megsebesített.

A kórház csütörtökön délelőtt értesítette az államügyészséget, hogy

Lassu Péter a kórházban belehalt sérüléseibe.

Az államügyészség indítványára a vizsgálóbíró elrendelte Lassu Péter holttestének a felboncolását, amelyet még a csütörtök délelőtt folyamán végre is hajtottak. A boncolásnál megállapították, hogy Lassu Péter halálát azok a sérülések okozták, amelyeket támadói ejtettek rajta.

A csantaviri csendőrség közben erélyes nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére, akiket

Zadni Péter és Bálint Pál földművesek személyében sikerült is elfogni.

Beszállították őket a szubotici törvényszék fogházába, ahol dr. Pandurovics Velykó vizsgálóbíró csütörtökön kezdte meg a kihallgatásukat. Zadni Péter és Bálint Pál a kihallgatás során elmondották, hogy a kritikus napon együtt ittak Lassu Péterrel az egyik molli kocsmában. Később összeszólalkoztak, Lassu megtámadta őket, mire

Zadni kerékpárpumpájával fejbeütötte, Bálint pedig hasbászarta.

Amikor látták, hogy összeesnek, elmenekültek.

Lasut csak késő este találták meg az egyik utmenti árokban. Csantavirre vitték és csak onnan szállították a szubotici közkórházba, ahol már nem tudtak segíteni rajta.

Dr. Pandurovics Velykó, vizsgálóbíró mindkettőjük ellen elrendelte a vizsgálati fogságot.

SZAKMUNKA

Utonálló (miután kirabolt egy cillanderes urat a ligetben); Most még engedje meg, hogy a cillanderét betárazom, így a kollégáim látják, hogy maga már kezelve van.

Az amerikai némelek visszaköltözése Német- országba

A beográdi Politika tegnapi számában ismertette azokat az amerikai lap tudósításokat, amelyek a Das Schwarze Korps című német lap cikkei alapján az amerikai németeknek Németországba való visszatelepítésével foglalkoznak.

A Chicago News szerint Németországnak ma olyan hatalmas területe van és olyan életfeltételeket tudnak biztosítani, hogy most több millió német, akik az utóbbi évszázadban külföldre vándoroltak, visszatérhet az anyaországba. Az Egyesült Államok több millió német lakosa visszamehet a német birodalomba. Az élet a jövő Németországában annyi jót ígér, hogy bizonyára nagy vonzerőt gyakorol majd valamennyi németre, akik szét vannak szórva a nagyvilágban. Németországban magas életszínvonalat biztosítanak és általában Németország eszményi birodalom lesz.

Az egyházak felelősek népeikért A noviszádi egyházi értekezlet határozata

A balkáni egyházi szövetség noviszádi értekezletének határozatát tegnap közzölték a nyilvánossággal. Az értekezlet melegeggedéssel állapította meg, hogy a szövetség az utóbbi hónapokban jelentkező nagy nehézségek ellenére is eredményesen végezte munkáját. A keresztény államok jövőbeni létezésére kétségtelen. Az egyházak kötelessége, hogy a nemzetekbe erőt öntsenek az új és nagy feladatok elvégzésére. Az egyházak felelősek népeikért, amelyekkel lelkiileg a legszorosabb összefüggésben vannak. A küzdő egyházak manapság nagyobb és nehezebb feladatok előtt állnak, mint Krisztus óta bármikor.

Az egyházak kötelessége, hogy az ifjúságot tervszerűen neveljék.

Az egyházaknak az istentelen propaganda ellen nemcsak védekezniök kell, hanem az ellen támadniök is. Itt különösen a kommunizmusra és a materializmusra kell nagy gondot fordítani.

Anglia visszautasította a pápa békeajánlatát

Rómából jelentik: A Vatikánhoz közelálló körökben hangoztatják, hogy a pápa most már felhagyott minden reménnyel, amelyet eddig a béke helyreállítására nézve táplált. Ugy tudják, hogy Hitler beszéde után a Szentatya megkísérelte, hogy közvetlen érintkezést találjon az angol kormányral és rábírja a béketárgyalások megkezdésére. Angol részről azonban a Vatikán békekötvetítését világosan, de határozottan elhárították.

MŰELVEZET

Házikisasszony: Igaz, Haesek ur, hogy maga zeneértő?

Haesek: Igaz, de azért csak énekeljen tovább!

Séta a Tatárhágón a szovjet orosz határ- sorompóig

...A magyar vasut legutolsó állomásáról, Havasaljáról indulunk a legendásnevű Tatárhágó felé. Tárkányi Zoltán dr. határrendőrségi detektív barátommal. Bájos, szemtelket üdítő kárpátaljai táj terül el köröskörül: a fenyvesekkel borított hegyek közé befurakodó országút két oldalán enyhe dombok, oldalukon övig ér a millió vadvirág. Az országút mellett vénhedt hucul faházak. Bennük szegény ruszinok és zsidók laknak. Minden háznál rengeteg gyerek. A felnőttek — ruszinok és zsidók — a földeken kapálnak és kaszálnak. Férfiak és nők vegyesen.

Az országút kanyarog, majd nemsokára elérjük az első fenyőket. Fenyvesek, sűrű és sötét kárpáti őserdők következnek. A magas, harminc méteres sudár fák olyan sűrűn állnak egymás mellett, hogy mindjárt a második sornál homály takarja el a további látást, azon túl pedig korom-sötétség rejtlemeskedik az ősfenyvesben.

BETONKERESZTEK

Eles, merész szerpentinek következnek. Ziháló tüdővel baktatunk fel a vad hajtú-kanyarban. Egyszerre piros-fehér-zöldre festett rud és rajta fehér papirlap áll elénk. A táblán ez a felírás:

Állj meg, vándor!

Szállj magadba a Kárpátokban elesett hősök egyszerű sírjánál!

Megilletődötten torpanunk meg. A tábla mögött pici ösvény kapaszkodik fel a meredek oldalra és befurakodik a fiatal fenyők közé. Követjük. Párszáz lépés után nagyobb fenyők alatt durván faragott kerítés mögött fehér keresztok sorai világítanak a sötétségből. Kicsi, megható és megkapó hősi temető előtt állunk. A kalap lerepül a fejünkről. Lehet tán harminc sír a kis temetőben, amelyet mélyérsésű, költői lelkek rejtettek ide, az abszolút nyugalomnak kellős közepébe. Egyforma, fehér beton keresztok, név, felírás nélkül. Egyforma sírdombok és két tömegsír. Vajjon kik és há-

nyan aludhatják itt örök álmukat, az ősfenyves békés ölében és milyen sebek alatt roskadt össze fiatal életük a szent Kárpátok védelmében? A sírok hallgatnak és hallgat a fenyők mindig muzsikáló lombuhogása is...

Tovább megyünk. Ujabb szerpentinek következnek. És nemsokára újabb utszéli tábla: »Vándor, állj meg! És a vándor megáll, megkeresni ezt a hősi temetőt is, amely még jobban el van rejtve, még sötétebb fenyősátor alatt lapul meg, még izlésebben rendezett, mint ez első. Itt már olyan éjszakai sötétség fekszik a néhány sor felett, hogy csak a betonkeresztok fehérsége látszik a titokzatos homályból. Itt már fényképezni sem lehet.

Komor hangulatban ballagunk felfelé a szerpentineken, amelyek egyre merészebbek, egyre sűrűbbek lesznek. Tisztások váltják fel az ősfenyveseket és megtáru a remek körkép is, amely főleg déli irányban nyújt felejthetetlen látványokat, ha kitéru a láthatár. Rövidke ideig megvillanni látjuk a Pietrosz hőspkát viselő busa ormát és balra mögötte a Hoverla kupos fejét, oldalán az ezüstfényű hófoltokkal. Odáig minden hepe-hupa: ormok, hegyek, gerincek, erdős hegyhátak egymásföle, egymás hegyére-hátára tolaakodó sűrű tömkelege.

De újabb borulat jön, alacsonyan uszó felhők nyomakodnak elő és irigyen eltakarják a mesék képsorozatát.

KÉT LOBOGÓ...

Tovább folytatjuk az utat. Egy nagy hajtúkanyar még és aztán fenn vagyunk a Tatárhágó magasán. Az ut baloldalán emeletes épület, az egykori vámör-laktanya. Előtte a jobboldali hegyi réten óriási fenyőoszlop, rajta vadul csattog a szélben a csaknem szintelenre fakult magyar lobogó.

A vámház előtt, keletre, sorompó feszül az uttest elé. A nemzeti színűre festett sorompó előtt két-három méteres tér. Azután újabb sorompó. Vékony piros-fehér csikok-

kal telefestett vasrud. Mögötte hosszú rudon piros zászló lobog a magasban. Néha ki lehet venni rajta a sarló-kalapácsos jelvényt.

Az idegen sorompón tul két emeletes faház. Balról nagyobbacska, tornyos. Jobbról erkélyes, tornácos, tömzsi épület. Ablakaikat szürke vászonfüggönyök takarják.

A házakon tul meredeken fut alá az országút, akár csak a magyar oldalon. És ugyanolyan fenyvesek, erdő- és hegyvonulatok látszanak messzi-messzire, mint minálunk. De ez már mégis más ország, más égtáj, más világ, más emberek.

A magyar sorompó mellett remek növésű, szálegyenes, villogó fekete-szemű, jóképű baka áll feszes, merev állásban. Mintha csak gondosan kiválasztottak volna egy pompás emberpéldányt, hogy kitűnő fajtáját egy igen fontos helyen méltóképen képviselje...

Ódaát egyelőre senki sem mutatkozik. Egy lelket se lehet látni.

Ázt mondja a tizedes, aki a vámháztól idáig jött velünk:

— Nem igen tartanak őrséget úgy, mint mi. Csak akkor jönnek elő, ha innenről beszélgetést hallanak.

Hangosan nevetgélünk.

Erre lassan megjelenik az ut lehajlásánál egy lapos, világoszöld tányérsapka, egyenes bőrellenzővel. Alatta feltűnik egy sápadt, szörtelesen arc. Aztán egy sárgásszürke köpönyeg. És egy drótszuronyu, hosszú puska. A katona lassan lépdel felfelé. Mögötte feltűnik a társa. Hasonlóan öltözött, ugyanolyan korratona. Az első szovjetkatonák, akiket valaha is láttam!...

Lassan lépdelnek a sorompójukig. Át-átsandítanak. Valamit halkán megbeszélnek egymás között. Puszkájukat lecsusztatják a vállukról és a hónuk alá veszik, szuronyukkal előre. A fiatalabbik babrálgatni kezdi, ki-behuzza a zárzatot.

Hangtalanul, lélekzetvisszafojtva nézzük őket. Megállnak a sorompójuknál. Átnéznek. Mereven, hidegen, szinte kifejezéstelen arccal. Szemünkbe bámulnak. És most tisztán látni a két szovjet katona arcát, szemét.

Hirtelen vakmerő bátorság fog el. Mi lenne, ha átszólnék a két szovjet orosz katonához? A hirtelen elhatározástól pillanat alatt lázas forróság önt el. Verejték út ki arcomon, homlokomon.

— Tovariss — mondom halkán — kako sze zovete? (Hogy hinak?)

A sápadtarcu fiatalabbik meglepődéssel néz fargasszemet velem. Aztán mond valamit, de olyan halkán, hogy nem értem. És máris lépdelni kezd tovább.

— Od kaleszti? — kockázatok meg még egy kérdést. Hogy hová való?

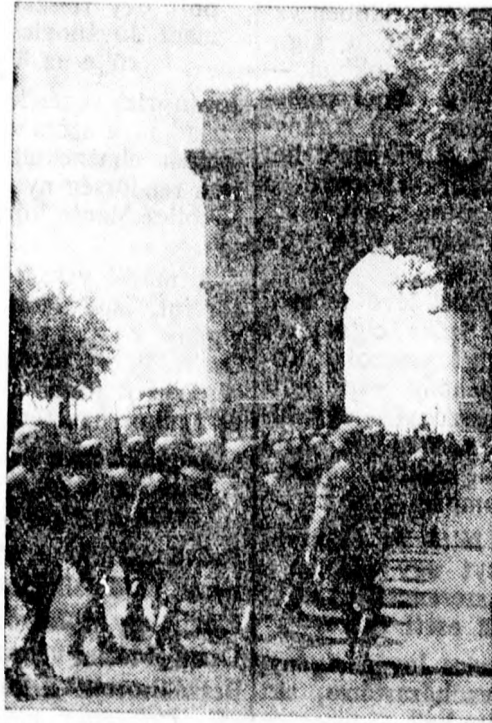
Erre már nem kapok feleletet. A két szovjet orosz katona elballag a jobboldali faház irányában. És ott, az ut lefelé hajló görbületénél megállnak, onnan néznek felénk... Ott állanak sokáig, még akkor is, amikor visszaindultunk.

Fenn a magasban vadul csapkod a kárpáti szélben a két megfakult zászló.

A vámház előtti tisztáson újabb kis katonai temető. A sírokon koszoruk tömege. Tavaly hozta ide a békésen porladó bajtársaknak a békeszabai 101-esek nagy zaándolatala.

Távolabb két kozák üget apró lován a határvonal mentén.

Péchy-Horváth Rezső

NÉMET CSAPATVONULÁS A PÁRISI GYŐZELMI IV ALATT

1940
Ho
két
ez
I. György
ríkai
(London,
hadjárati
Gibraltár,
legerősebb
hatalommal
közi-tenger
algecirasi
nyol száraz
raltár pont
Ho
Anglia a
örökösödés
birtokába
madik évé
land szövés
Dél-Spanyol
jtanak pa
akarták el
Roche ang
1704 júni
előbb
George Ro
agyuvál re
haderót a
augusztus
bombázása
partjáról é
augusztus
1714. évi
utrechtii
Röviddel u
György ang
ni a spanyol
ríkai spany
Az angol
nezt
amit sikerül
1727-ben
tannia, va
Spanyolorsz
helyőrsége
Gibraltár
eszakozókkal
ágyuüteg
fedez
Gibraltár
cirasi öböl
dik. A heg
zódik. A h
sziklának n
csuca, a P
gas, észak
a szikla
ereszk
amely Gibr
szággal. A
kedő nyug
leges és ige
A nyugat
lehetősen n
ben ereszk
méter széle
a régi váro
gasabban, a
men épült
A régi v
fő. A kiköt
vése megm
folyamán n
dás nyugat
Megtörtén
északi irán
felől is meg
dását, de
a földszo
szikla ész
A földszor

Hogyan szerezték meg kétszázharminchat évvel ezelőtt Gibraltár sziklavárát az angolok?

I. György angol király 1721-ben el akarta cserélni egy amerikai birtokkal Gibraltárt, de a parlament nem engedte

(London, július). — Az Anglia elleni hadjárat egyik legkritikusabb pontja Gibraltár, amelynek sziklavára talán legerősebb biztosítéka a brit tengeri hatalomnak. Az Atlanti-óceánt a Földközi-tengerrel összekötő szorosban, az algecirasi öböl keleti partján a spanyol szárazföld csucsán emelkedő Gibraltár pontosan

kétszázharminchat év óta áll angol fenhatóság alatt, könnyedén dacolva eddig minden szárazföldi és tengeri ostrommal. Gibraltárt fegyverrel szerezte meg Anglia, de a parlamentarizmus intézményének köszönhető, hogy ez a páratlan természeti erősség a két világtengeter átjárójánál még mindig biztosítja tengeri pozícióját.

Háromnapos ostrom után...

Anglia az 1701-ben kitért spanyol örökösödési háború folyamán vette birtokába Gibraltárt. A háború harmadik évében az angol-osztrák-holland szövetségesek elhatározták, hogy Dél-Spanyolországban hadsereget szeljenek partra. Először Cadix városát akarták elfoglalni, de azután George Rooke angol admirális tanácsára

1704 júniusában elhatározták, hogy előbb Gibraltárt foglalják el. George Rooke admirális hajói 3100 ágyúval rendelkeztek és 20.000 főnyi haderőt akart partraszállítani. 1704 augusztus 2-án kezdődött Gibraltár bombázása az algecirasi öböl nyugati partjáról és a spanyol védő csapat augusztus 5-én már kapitulált. Az 1714. évi

utrechti béke Angliának juttatta Gibraltárt, röviddel utóbb, 1721-ben azonban I. György angol király vissza akarta adni a spanyoloknak Gibraltárt egy amerikai spanyol birtok ellenében.

Az angol parlament azonban elleanzte ezt a területcserét, amit sikerült is megakadályoznia. 1727-ben háború tört ki Nagybritannia, valamint Franciaország és Spanyolország között. Az ötezer főnyi helyőrséggel állított Gibraltárt

öt hónapon át eredménytelenül ostromolták a franciák és a spanyolok.

Jóval később a spanyolok ismét megpróbálták visszaszerezni ezt az értékes tengerparti erősséget. 1779-ben, amikor Nagybritanniának északamerikai gyarmatait kellett megvédenie, a spanyolok ismét megtámadták Gibraltárt.

Az ostrom négy éven át tartott. Az angol helyőrség 5400 emberből állott, az ostromló haderő létszáma viszont 15.000 fő volt. Az ostromló csapat parancsnoka, Crillon herceg 1782-ben tíz hadihajóval a tenger felől támadatja meg Gibraltárt, de

az angolok parti ágyúinak tüzelése a hadihajókat felgyújtotta. A tengeri ostrom során a spanyolok 1500 embert, az angolok mindössze tizenhat halottat és hatvannyolc sebesültet vesztek.

A négyéves sikertelen ostrom után egyetlen komoly akció sem történt Gibraltár elfoglalására. Az 1914-18. évi háború folyamán sem támadták meg Gibraltárt. Csúpan néhány tengeraltattjáró igyekezett bejutni a gibraltári kikötőbe, de ezek az akciók is eredménytelenek voltak.

A mai Gibraltár

Gibraltár a legmodernebb védelmi eszközökkel van ellátva és ágyúütegeit a sziklák természetes fedezékeiben helyezték el.

Gibraltár sziklás hegysége az algecirasi öböl keleti fensíkján emelkedik. A hegység északkeleti irányba húzódik. A hegy, amelyet az angolok sziklának neveznek, 4,6 km. hosszú és csúcsa, a Pan Dazucar, 425 méter magas, észak felé

a szikla majdnem merőlegesen ereszkedik le a földszorosra, amely Gibraltárt öszeköti Spanyolországgal. A Földközi-tenger felé ereszkedő nyugati lejtő is majdnem merőleges és igen meredek a déli lejtő is.

A nyugati lejtő felső része is meglehetősen meredek, de enyhébb lejtőben ereszkedik le és mintegy kétszáz méter széles fensíkot alkot, amelyen a régi város áll. Az új városrész magasabban, a szikla délnyugati peremén épült fel.

A régi városrész alatt van a kikötő. A kikötőnek és a városnak a fekvése megmagyarázza, hogy az idők folyamán miért történt minden támadás nyugat felől Gibraltár ellen.

Megtörtént ugyan, hogy a sziklától északi irányban elterülő földszoros felől is megkísérelték a vár megtámadását, de

a földszorost teljesen uralják a szikla északi lejtőjének ágyúütegei. A földszoros északi részén magas,

erős rács húzódik, amely a Spanyolország és Gibraltár közötti határt jelzi. A rácson túl 600 méteres mélységben terül el a semleges zóna, amely után az első spanyol város, Línea de la Concepción áll. A határrács egyetlen kapuját minden este gondosan, kulccsal zárják az angolok és a hagyomány értelmében a kulcsot az erősség kormányzójának adják át.

A gibraltári szoros legkeskenyebb részén 14 km. széles, az európai part mentén 60 km., az afrikai part mentén 70 km. hosszú. Béke idején

a gibraltári szorosan 6500-7000 hajó haladt át évenként.

A háború kitérőse óta természetesen a hajóforgalom igen megcsappant, különösen mióta Olaszország is belépett a háborúba.

A most folyó háborúban legutóbb repülőátmadás történt Gibraltár ellen a franciák részéről, megtorlársképpen az angolok oráni akciójára.

Kiadták a Jenő herceg díját. Budapestről jelentik: Dr. Basch Ferenc, a magyarországi német népcsoport vezére kapta az idén a bécsi egyetem Jenő herceg díját, amelyet minden évben annak adnak ki, aki a délkeleti németiség tudományos, kulturális és művészi teljesítményeinek előmozdítása terén szerzett érdemeket.

HIREK

MAGYAR SZÜLÖK, MAGYAR ISKOLABA IRASSÁTOK GYERMEKEIT!

VÁLTOZÉKONY IDŐ

Jugoszlávia északi részén tegnap tulnyomórészt felhős, hűvös idő, az ország többi részében derült, meleg idő volt. A legalacsonyabb hőmérséklet Kupresen 9, a legmagasabb Rábon 35 fok volt.

Időjárás július 26-ra: Változékony idő, helyenkint esővel, a hőmérséklet nem változik. — A nap két 4 óra 17, lenyugszik 19 óra 11 perckor.

Dr. Perovics királyi régens Blédben. Blédből jelentik: Tegnap Blédbe érkezett dr. Perovics Ivó királyi régens. Dr. Perovics a Toplice-szállóban vett lakást.

Ma térnek haza a Szentán nyaralt noviszádi árvízjárvolt gyermekek. A noviszádi árvízjárvolt gyermekeket segélyező bizottság ezúton is kéri azokat az árvízjárvolt szülőket, akiknek gyermekeit Szentánra fogadták gondozásra, hogy ma, július 26-án 8 órakor jelenjenek meg a vasúti pályaudvaron, mert a gyermekek ma érkeznek haza.

Szele Mihály vizsgálati fogságban marad. Szubotcáról jelentik: Szele Mihály, a szubotcai szénpanama gyanúsítottja — mint megirtuk — szabadlábra helyezését kérte a szubotcai törvényszéken. Dr. Pandurovics Velykó vizsgálóbíró a kérelmet elutasította. A vádtanács pénteken dönt a kérelem ügyében.

Veszedelem szatirt fogott el a szubotcai rendőrség. A szubotcai rendőrség letartóztatta Piliš István harmincéves sztarakanizsai munkást, akit a szubotcai törvényszéken biciklipásért két hónapra, erkölcsletlen merénylet miatt pedig két évi fogságra ítélték. Piliš István a büntetés kitétele elől Magyarországra szökött és eddig ott bujdosott, most azonban hazajött. A szubotcai rendőrség Piliš Szomborba szállította, ahol szintén erkölcsletlen merénylet miatt vonják felelősségre.

Küzdelem a szabadkőművesek ellen. A beográdi Vreme és a lyublyanai Szlovenec az utóbbi napokban éles kampányt kezdtek a szabadkőművesek ellen. Különösen azért támadják a szabadkőműveseket, mert alattomos munkájukkal megakadályozzák az új erkölcsi és gazdasági világrend kialakítását. — A beográdi államügyészség ezzel kapcsolatban betiltotta a Vidici című lapot, amely a szabadkőművesek sajtószerve volt.

Londonban nem beretválnak a borbélyok. Londonból jelentik: Már csak haját vágnak a londoni borbélymesterek. A borbélyok ugyanis udvariasan felkérték a közönséget, hogy otthon borotválkozzon, mert a borbélyok legnagyobb része bevonult.

Lyublyanában szovjetbarátok egyesülete alakul. Lyublyanából jelentik: Lyublyanában élénk mozgalom indult szovjetbarátok egyesületének alakítására. Az egyesület alapszabályait már át is adták a báni hivatalnak. Zagrebban — mint ismeretes — már alakult hasonló egyesület, amelynek elnöke Augustinovic szobrászművész.

Táncanfolyam a noviszádi Katolikus Otthonban. A noviszádi Beltéri Katolikus Kör ifjúsági szakosztálya a közeljövőben, kellőszámu jelentkezők esetén, Nemes Károly okl. táncanár vezetésével hathetes táncanfolyamot rendez a Katolikus Otthonban, naponként este 7-9 óra között. Részvételi díj személyenként 150 dinár, jelentkezni bármikor lehet a Körben.

A szovjetkötvet a miniszterelnöknél. Beográdból jelentik: Plotnyikov beográdi szovjetkötvet tegnap délután látogatást tett Cvetkovics Dragisa miniszterelnöknél, akivel hosszasan tárgyalt.

BÁCSKOGRADISTEI HIREK. A próbacseplések Gradiste határában gyenge eredményt hoztak. Az aratás és hordás az egész határban gőzerővel folyik s a cséplés is megindult. A cséplés eddigi eredményei korántsem elégitik ki a gazdákat. A holdankénti 5-6 métermázsás hozam 73-75 grammal minőséggel olyan alacsony, amelyen már évek óta nem volt. — Az egyházhatalóság Bartus József káplánt — mint már jelentettük — a szubotcai Szent Teréz p'ebániára helyezte át és helyére Tallósy István újművés papot nevezte ki Doroszlovórol. Bartus József káplán szintén mint újművés pap került 1938-ban Gradistére s két éves működése alatt megszerezte a hívek szeretetét és becsülését. Lelkészi működésének legkedvesebb tere a kereszties egylet volt, melynek fejlesztésén nagyon sokat dolgozott. — Váratlan áthelyezését és távozását az egész gradistai katolikus hitközség mélyen sajnálja. — A községi iskolaszék az iskolai földeket augusztus 1-én délelőtt a központi iskolában nyilvános árverés útján adja ki. — Az előjáróság közli a lakossággal, hogy az alsó retben tilos jószágot legeltetni, ugyszintén tilos a dísznökat az uccára kiengedni. — Akik a termést az udvarba hordják be s a cséplést ott végzik, a szolgabírói rendlet értelmében kötelesek a tűzoltópénztár javára holdanként 3 dinárt fizetni, amelyet a rendőrség szed be.

Hatszáz ezer dinár iskolaépítésre. A dunai báni hivatal 600.000 dinárt irányzott elő különböző iskolaépületek emelésére. Az összeget segélyképpen adják az egyes iskolaszékeknek.

Szurkálás Noviszádon. Kelemen János noviszádi szobafestő a Groblyanszka ucca 7 szám alatti kocsmában ivás közben összetűzött Markulin Szlavkó 48 éves munkással. Markulin elővette kését és Kelemen az arcán megsebesítette. A szobafestőt kórházba szállították.

SZUBOTICAI HIREK. A szubotcai rendőrségen Pavlovics Predrag rendőrbíró csütörtökön délelőtt Kovács Nyőge Antal ismert szubotcai zsebmetszőt közbotrányokozásért háromszáz dinár pénzbüntetésre ítélte. — Bognár Károly szubotcai munkás 250 dinár pénzbüntetését kapott, mert Palicson botrányt rendezett. — Zsednik közelében a nemzetközi uton súlyos forgalmi szerencsétlenség történt. Jurics Márkó földbirtokos lovai megijedtek és az ut meletti mély árokba fordították a kocsit. A székér utasai könnyebb sérüléseket szenvedtek. — Vojnicz Mária szubotcai asszony férje halála utáni bánatában öt lánc szöllejét és kis házat elitta, most a rendőrség kolduláson érte. A rendőrség ezért két napi elzárásra ítélte. — Nagy érdeklődés nyilvánul meg a szubotcai önkéntes tűzoltók második tüzelő napja iránt, amelyet Palicson augusztus 4-én tartanak meg. — Krnyajszki Jovicz Milán szubotcai csavargót a rendőrbíró százötödösör ítélte el azért, mert a parkban aludt.

Hosszas bolyongás után hatvan olasz tengerész megmenekült. Rómából jelentik: A Stefani-iroda tengerészeti különtudósítójának jelentése szerint a Földközi-tengeren elsüllyedt Espero olasz torpedóromboló megmenekültjei — mintegy hatvan ember — olasz földre érkeztek. A menekültek két héten át bolyongtak a tengeren mentőjarmúveiken. Közlésük szerint az olasz torpedórombolót három brit cirkáló támadta meg, úgy hogy az ellenség nyomasztó főényben volt. Az olasz legénység az utolsó pillanatig folytatta a tüzelést. A parancsnok vonakodott elhagyni hajóját és ezzel együtt súlylyedt el.

— Mosorin magyar iskolát kap. Mosorinból jelentik: Mosorinban tiz év előtt megszűnt a magyar elemi iskola és azóta a mosorini magyarok állandóan küzdöttek a magyar iskola újbóli megnyitásáért. Most a közoktatásügyi miniszter rendeletére hivatkozva új kérvényt adtak be a báni hivatalhoz. Az ügy támogatására megnyerték dr. Várady Imre szenátort és Tomics Jevremet, Beograd város elnökét, úgyhogy a mosorini magyarság reményli, hogy hamarosan iskolát kap.

— Ahmed Zogu csőd előtt? Ahmed Zogu, az albán exkirály szerepel a V. B. egyik legutóbbi számának hivatalos részében. 19.869 birodalmi márká adósság miatt pert indítottak ellene s minthogy tartózkodási helye ismeretlen, hivatalból jogi képviselőt rendelt ki számára a bécsi törvényszék.

— Lugkőoldatot ivott egy bezdáni cigányprimás. Bezdánból jelentik: Balázs István 36 éves bezdáni cigányprimás öngyilkossági szándékkal lugkőoldattal megmérgezte magát. Súlyos állapotban szállították a szombori kórházba, életben maradásához kevés a remény. Balázs István az utóbbi hónapokban több bezdáni zenésztársával együtt Apatinban muzsikált. A zenészek családtagjai Bezdánban maradtak és az Apatinban muzsikáló banda kerését minden héten valamelyik zenész vitte Bezdánba. Ezen a héten Balázs Istvánra esett a pénz szállítása, zsebében 600 dinárral indult meg Bezdánba. Szomborban lekéste a vonatcsatlakozást és emiatt várnia kellett. Közben megismerkedett több cigányzenésszel, akikkel mulatni ment. Ittas állapotban kártyáztak és Balázs mind a 600 dinárt elvesztette. Amikor hazatért Bezdánba felesége szemrehányást tett neki és a fiatal primás emiatt határozta el magát az öngyilkosságra.

— A nyugtalan Palesztina. Tel Aviv zsidó lakossága a haifai olasz légitámadás után jórészt elmenekült a városból, jelentik a Völkischer Beobachter isztanbuli tudósítója.

— Női tüdőruhák, női kabátok, güzők, meltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

— Ég a buzakazal. Szrbobránból jelentik: Katyanszki Szevica szrbobráni földbirtokos tanyáján nagy tűz volt. A cséplőgépből kipattanó szikra felgyújtotta az egyik buzakazalt, amelyben 15 lánc buzája volt felhalmozva. A kazal teljesen elhamvadt, a tüzetől csak nagy erőfeszítéssel tudták megakadályozni a tűz tovaterjedését.

— Bácspetrovoszelói hírek. A hatóság szerdán hirdetés és dobszó után figyelmeztette a kerékpártulajdonosokat, hogy azoktól, akik a gyakorlaton hajtanak, elkobozzák a kerékpárjukat és azt csak akkor kapják vissza, ha a fősolgabíró ellenük az eljárást megszüntette. — A katonaugyosztály a beszédett katonakönyveket nagyrészt már visszaadta a tulajdonosoknak. Akik még nem vitték ki, vasárnapig feltétlenül jelentkezhetnek érte. — Az Állatértékesítő Szövetkezet 170 kilón felüli hizott sertésekért 10 dírnárt fizetett kilónként. 170 kilogrammál könnyebb súlyú egyáltalán nem szállítanak. — A hitközségi képviselők Lévai Imre és Nagy Szilveszter gondnokok helyébe Tóth Mátyás Gáspárt és Király Mihály Józsefet választották meg. — A szőlősgazdák szerint a peronoszpóra annyira tönkretette a szőlőket, hogy a rizling legjobb esetben 15—20, a többi szőlőfajta is legfeljebb 25 százalékos termést ad. — Szerdai piaci árak: tojás 55 para, a tyúk kilója 10.50 s a csirkéké 11 dinár volt.

Napoleon, a sas

A francia császár nagybecsülte a statisztikát, talán nem csupán azért, mert azt mondják, hogy a statisztika az a tudomány, mellyel mindent be lehet bizonyítani; de azért is, mert ez a legjobb igazolása a fejlődésnek, ami akkor hízogó volt a világhódító számára.

Valamelyik departement főnökeakkoriban egy Beugnot gróf volt, aki tudta, hogy a császár kedveli azokat, akik a statisztikára súlyt helyeznek, hát ezért gondosan gyűjtötte az adatokat.

Egyszer Napoleon a gróf departementján utazott keresztül s kíséretének egyik tagja figyelmeztette, hogy Beugnot gróf minden statisztikába vágó kérdéssel tisztában van.

— No, majd meglátjuk! — mondá és mikor a prefect a császár elébe járult, ravaszul mosolyogva kérdezte:

— Prefect ur, mondja, hány vándormadár fordult meg ez esztendőben departementjában?

A gróf készen volt a pontos válasszal:

— Egy sas, Sire, a többi nem számít...

— Uj fegyverem. Moszkvából jelentik: Uj nagyjelentőségű fegyvert talált fel Degtareff szovjet-orosz feltaláló s az új fegyverét, amelynek állítólag igen nagy fontossága lesz egy esetleges eljövendő háború során, a szovjetkormány 50.000 rubel jutalmat s a eLnin-rendet, azonkívül »a szocialista munka hőse« címét adományozta a feltalálónak.

— FOTO AMATŐRÖK felvételeit legszebben és leggyorsabban BARTAI DRUG fotoszaküzlete dolgozza ki, Noviszád.

— Adótárgyalások Noviszádon. A noviszádi városi előjáróság értesítése szerint a közvetlen adók kivétele július 30-ig megtekinthető a városi adóhivatalban. Augusztus 2-án a szabók augusztus 3-án a cipészek adóját tárgyalják.

— Svéd-magyar tárgyalás indul. Helsinkiből jelentik: Gazdasági tárgyalásokat kezd a magyar kormány Svédországgal. Legközelebb Fennországgal is megkezdődnek az árucseretárgyalások vonatkozó tárgyalások, alkalmasint Helsinkiben. Magyar részről az a kívánság merül fel, hogy Finnország főként cellulost szállítson Magyarországnak. Magyarország ezzel szemben mezőgazdasági termékeket és ipari cikkeket szállít Finnországnak.

— Cipésmesteri tanfolyam Noviszádon. A noviszádi iparfejlesztő intézet tanfolyamot rendez a cipésmesterek és az idősebb cipészegedék részére. A tanfolyam július 25-én este kezdődött az iparosothonban. A tanfolyam hat hétig tart, előadások esténként lesznek. Jelentkezni a tanfolyamra az Ipartestületben és a kereskedelmi kamara mellett működő iparfejlesztő intézetben lehet.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál ígyünk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

— Városi közgyűlés Szomborban. Szombor város képviselőtestülete ma, pénteken délelőtt 9 órai kezdettel közgyűlést tart, amelyen az augusztusi és a szeptemberi költségvetési tizenkettőket tárgyalják meg.

— Az ellenzéki windsori herceg. Párisból jelentik: Az orani támadás után a windsori herceg, a francia lapok híradása szerint, levelet írt öccsének, VI. György angol királynak és tiltakozott a támadás ellen, valamint az angol kormány politikája ellen. A francia lapok szerint ennek a következménye volt, hogy a herceget a messzi Bahama-szigetek főkormányzójává nevezték ki.

— Játéklarlang a repülőgépen. Newyorkból jelentik: Játéklarlangot fedezett fel a felhők között az amerikai rendőrség — egy magán-repülőgépen, amely Newyork és Hollywood között közlekedett. A hatalmas gép belsejében pompásan berendezett kártyaterem volt, ahol mindennap nagy tétekben folyt a játék.

— BÁCSTOPOLAI HIREK. Julius 27-én, szombaton a bácsstopolai és szuboticei Rotary klubok együttes ülést tartanak Bácsstopolán. — A báni légvédelmi osztály felügyelője, Jojkics M. megemlékezett a bácsstopolai légvédelmi osztágot. Különös elismerését fejezte ki a póttüzoltóság nagyszerű teljesítménye felett. A báni felügyelő közölte, hogy szeptember folyamán a Bácsstopolán állomásozó katonaság bevonásával általános légvédelmi gyakorlatot tartanak. — A csépelés teljes erővel megindult. A terméseredmények nagyon elütők, a legtöbb helyen 8—12 métermázsza buza lánconként, de nagyon sok helyen csak 5—7 métermázsza. Viszont vannak helyek, ahol kitűnő a termés, így például Juhász Imre bácsstopolai gazdálkodónak buzából lánconként 17 méter és 70 kg. termett. A buza fejsúlyja a legtöbb esetben gyenge, 70—75 gramm között van, sőt az ugynevezett dakota buza 70 gramm alatt marad. A legnagyobb fajsúlyja van a bánkúti buzának, amely 72—75 között mozog. A csépelés nehéz, mert a buzaszemek belesültek a tokba és a cséplőgépek, amelyek normális években reggel 4 órától este 8-ig 200—250 métermázsát adnak. Emiatt a gépnél dolgozó munkások között bizonyos elégedetlenség mutatkozik, mert ugyanazon munkaidő alatt ugyanavval a munkával ma csak félannyit keresnek, mint más években. A cséplőgéptulajdonosok is elégedetlenek, mert a rendszer mennyiségű üzemanyag elfogyasztása mellett más években még egyszer annyit kerestek, mint az idén. — A bácsstopolai Sakkör résztvesz a sztárkanizsai Sakkörrel augusztus 4-én tartandó jubileumi versenyén, augusztus 4-én. A versenyen a következő játékosok képviselik Topolát: Hoffmann Károly, Zabik József, Mihalek Imre, Vadóc József, Uglár János, Acs József, Kókai József, Szilvko Ferenc és Baum József. A játékosokat Herbatin Kálmán készíti elő a versenyre.

— Németek a francia képviselőházban. Párisból jelentik: Különös napot ért meg július 19-én a francia parlament épülete Párisban. Amint a lapok jelentik, a július 19-i Hitler-beszédet a francia képviselőházban a padokon ülve hallgatták végig a német tisztok és katonák, aki Párisban teljesítenek szolgálatot.

— Kő a holttest nyakán. Beogradból jelentik: Titokzatos bűntény ügyében indított nyomozást a beográdi rendőrség. Az egyik szabadfürdő öre szerdán este a Szávában egy férfihullát vett észre. Értesítette a rendőrséget, amely a hullát partra vontatta. Megállapították, hogy a hulla nyakára nagy kő van kötve, amely lehuzta a mélybe. A lábak felvetődtek a víz színére és az ör így lett figyelmes rájuk. A holttest zsebében talált íráskönyv alapján kiderült, hogy Krezics Lyubiszáv 24 éves nős beográdi munkással azonos. Krezics öt nap előtt tünt el. Halálát teljes homály fedi, nem tudni, hogy kinek állott érdekében a megölése. A vizsgálat folyik.

— Vészes nevetés. Newyorkból jelentik: Tiz napja nevet szakadatlanul egy newyorki lány, aki legutóbb végignézett egy amerikai trükkfilmet. A leány azóta sem tért magához a nevetőgörcsből és a leghíresebb ideggyógyászok sem tudnak segíteni a baján.

— Két kerékpárlopás Noviszádon. Apics Vászta noviszádi kereskedősegéd jelentette a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettes ellopta a »Barondo« gyártmányú kerékpárját. — Németh Ferenc fényképész »Olimpia« gyártmányú kerékpárját este 11 óra tájban a Fehér Ökör vendéglő elől vitte el a tolvaj.

— Kiűrik Gibraltárt. Madridból jelentik: A Gibraltárban megtelepedett indiai kereskedők azt a parancsot kapták, hogy áruikkal együtt hagyják el a várat. Az útegek közelében lévő gibraltári épületeket teljesen vagy részben lebontják, hogy az útegeknek szabad kilövése legyen. A gibraltári hivatalos lap rendeletet közöl, amelynek értelmében minden aszszervvt elköltöztetnek, az ápolónők kivételével.

... Igen, de az *Jelöl* terpentines

— A galaci robbanás következménye. Bukarestből jelentik: A galaci robbanás miatt az elektromosművek összes zsidó alkalmazottait azonnali hatállyal elbocsátották, — mint a félhivatalos Romaniai jelentik. A vizsgálat ugyanakkor a legnagyobb szigorúsággal tovább folyik. A gyárat megszállta a katonaság s a legszigorúbb rendszabályokat léptették életbe. Egyébként pénteken temették el a szerencsétlenség hat halálos áldozatát.

— Kétféjű gyermek. Zajecsból jelentik: Florics Lyubica husz éves grlyani földművesasszony a zajecsbéri kórházban kétféjű leánygyermeknek adott életet. A fiatalasszony három hónappal előbb szállta te gyermekét, mint ahogyan várható volt. Az orvosok nagy meglepetéssel állapították meg, hogy a koraszülöttnek két rendszeren kifejlődött feje van. Mind a két fej egy nyakon ült. A két orr, két fül és a négy szem teljesen normális volt. A kétféjű csodagyermek csak néhány óráig élt.

— Holland gyermekek Németországban. Bécsből jelentik: Seyss-Inquart birodalmi biztosnak és Eigrubernek a felsődunai kerület birodalmi helytartójának jelenlétében vasárnap a második különvonal Postdammból mintegy 800 üdülésre szoruló holland gyermekkel Fejső-Ausztriába indult.

□ 1940
Mi
Tizenkil
szül. Az
rottság —
tás legfels
ban adta
amelyen a
amelyekne
sét adta.
jegyzéken
filmgyártá
jos nagy
lelek«-ből
filmváltoz
mészetesen
szülő film
ricz Zsigr
vált, izig-
gényének
átírata, to
gyar regé
»Az elsod
Dezső ma
érdeklődés
szláviában
»Az em
cimü r
amely
karsztos
Tormay C
trónónek p
mű. Mirdi
látni, halá
meg: dta, l
sajnos, ak
gyártás gy
terv abba
A most
film legto
zá is kezd
Madeir
lyen gond
egy eszt
közelebb
tő leglág
hozzá:
— Édes
sorsá igar
különös
vemben.
sokat tap
örömben,
volt része
szívem me
hittem, h
ellágyulá
önt magz
szépségéb
ugy érzer
momra i
örömet az
Micit
erős férfi
gódottság
váncsi vo
lyukadni.
A konz
az asztal
lyan és s
folytatta:
— A ho
lágban el
kisasszony
leány, de
egy öreg
mornája.
önnék, ha
szépsége
gondtalan
hogy ho
hogy tim
Mici pi

SZINHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

Tizenkilenc új magyar film készül. Az Országos Nemzeti Filmbizottság — a magyarországi filmgyártás legfelsőbb fóruma — a napokban adta ki hivatalos jegyzékét, amelyben azok a filmek szerepelnek, amelyeknek gyártásához beleegyezését adta. Tizenkilenc film szerepel a jegyzéken, néhány az új magyar filmgyártás remeke, így Zilahy Lajos nagy regényéből, a »Hazajáró lelek«-ből a kitűnő író készítette filmváltozata, a címszerepben természetesen Karády Katalin. A készülő filmek között van még Móricz Zsigmond immár klasszikussá vált, izig-véríg magyar levegőjű regényének a »Kerek Ferkó«-nak film átirata, továbbá a huszas évek magyar regényirodalmából kimagasló »Az elsodort falu«, amelyet Szabó Dezső maga rendez. A legnagyobb érdekfeszítésre számíthat, főleg Jugoszláviában

»Az emberek a kövek között« című regényből készülő film, amely tudvalevőleg a likai karszti vidéken játszódik le. Tormay Cecilnek, a nagy katolikus íróknak poétikusan szép regénye a mű. Mirdig szerette volna filmen látni, halála előtt az utasításokat is megadta, hogyan fogjanak hozzá, de sajnos, akkor még a magyar filmgyártás gyermekkorát élte s a szép írv abbamaradt.

A most engedélyezett tizenkilenc film legtöbbjének forgatásához hozzá is kezdtek, annál is inkább, mert

további tíz film várja a Filmbizottság döntését. A mai műtermek nem is elegendők a fellendült magyar filmgyártás ellátására. Így a rózsadombi »Hunnia« műtermei mellé újabb műtermet és egy hatalmas méretű szinkrontermet építenek,

olyan lázasan, hogy ősze már üzembe helyezhetők lesznek.

Mozi lett a Belvárosi Színházból. A magyar művésztszadalmnak nagy eseménye, ezzel kapcsolatosan kinos botránya is van. Az évtizedes »Belvárosi Színház«, a magyar kamaraszínház tulajdonképeni bölcsője, ahol a nagy Reinhardt magyar tanítványa: Bárdos Arthur a magyar színház legszébb eredményeit hozta ki, — mozi lesz. Patkós György, a színház-igazgató, miután a színházat annakidején a Színházkamara és az Állam segítségével szerezte meg és Kodolányi János nagyhatású színműveit szériszerűen mutatta be, egy

tőkés csoportnak »Hiradó-mozi« számára eladta.

A pesti sajtó példátlan hevesen támadja Patkós eljárását. Kéri, hogy újabb színháznyitási engedélyt semmiesetre se kaphasson, miután, mint hírlík, a mozitranszakkción keresett összeggel a Madách-téri színpadra akar átköltözni.

Német kulturfilmek versenye.

Münchenben most rendezik a német kulturfilmek első versenyét, amelynek keretén belül a tudomány minden ágára kiterjedő filmeket mutatnak be. Így mutattak be több, Tiroiban készült si-óktató filmet, egy középafrikai expedíciós filmet, melyben a »liliputi« benszülöttek életét és falvait vetítették, majd a vizirepülők táborozásából érdekes részleteket. A legnagyobb érdeklődés

a Michelangelo film iránt nyilvánult meg,

amely vázlatos életrajz keretében a halhatatlan festő életének egyes szakaszait, kora társadalmát és műveit is bemutatta, a legtöbbjét színes felvételekben. A fekete-fehér és a kloritos felvételek merész változatával, a film a müncheni kiállítás nagydíját nyerte meg.

Németország a kulturfilmeknek valóságos hazája. Berlinben, Drezdában, Münchenben és Hamburgban állandó kulturfilm-mozik vannak. Most készülnek ily mozikat nyitni Bécsben és Prágában is.

Paul Muni újra a filmnél. A »Passeur«, a »Zola« és a »Juarez« filmek emberien nagy filmművésze, miután fél év óta Maxwell Andersonnak, a lélektani ábrázolású drámák mesterének »Kay Largo« című darabjában, egy világháborúból hazatért rokkant hadiönkéntest játszott s alakításával több mint két-százszor egymásután a Broadway egyik legelőkelőbb színházában vitte a darabot sikerre, nagy szünet után visszatért a filmhez. Los-Angeles kertvárosában időzik most. Paul Muni, ahonnan reggelente átbiciklizik az öt kilométer távolságra levő egyik hollywoodi stúdióba, ahol a »Beethoven« film címszerepét forgatják vele.

Nagy elmélyedéssel és komoly tanulmányokkal fogott hozzá Paul Muni. Csak most derült ki, hogy három évvel ezelőtti európai körutját tulajdonképpen a Beethoven film előkészületi munkálataira fordította. Ennyi lelkiismeretesség és ilyen gondosság bizonyára meghozza a maga termő gyümölcsét; Paul Muni újabb világsikerét.

A gyermek filmművészek keresete. Az aranyos Shirley Temple visszavonult! Husz millió dollár vagyonnal, azaz kereken másfél milliárd dinárral. Bobby Breen, a film-mesék aranyos gyermekszereplője sem fog kevesebbet félretenni.

Minden filmje után 40.000 dollár prémiumot kap.

Heti fizetése: 500 dollár. Fred Bartholomey, ez az aranyos csöppség csak heti ezer dollárért szerződik, a kis Tommy Kellynek, a »Tamás urfi kalandjai« film pedig kerek hatvanezer dollárt jövedelmezett.

»Önök tehát nincsen egyéb dolga, mint ezt a kutyát jól megrugni«.

Madeiro, aki egy idő óta mélyen gondolkodni látszott, hirtelen egy eszmétől megkapitva még közelebb húzódott Micihez és lehe-tő leglágyabb hangján így szólt hozzá:

— Édes gyermekem, az ön balsorsú igazán meghatott engem és különös érzéseket ébresztett szívemben. Magános ember vagyok, sokat tapasztaltam az életben, sok örömben, sok szerencsétlenségben volt részem. Ne csodálja hát, ha szívem megkeményedett és már azt hittem, hogy túl vagyok minden ellágyuláson. Mégis most, amikor önt magam előtt látom, virágzó szépségében, édes fiatalágában, úgy érzem, hogy talán még számomra is tartogat valami kevés örömet az élet.

Micit egészen megzavarta az erős férfinak ez az érzelmes elfogódottsága. Félt tőle, de mégis kíváncsi volt rá, hogy hová fog kilyukadni.

A konzul ujjait rátette Micinek az asztalon nyugvó kezére. Komolyan és szelíden nézett rá és így folytatta:

— A helyzet, amelyet most a világban elfoglal, nem méltó önhöz, kisasszonyom. Ön nemcsak szép leány, de bájos is. Ön nem lehet egy öreg, házsártos grófnő komornája. Nem cselédnek kell lenni önnök, hanem királynőnek. Az ön szépsége megkövetelheti, hogy gondtalan, fényes életet éljen, hogy hódolatlál, vegyék körül, hogy tünepeljenek.

Mici piruúva hallgatta ezt a bók-

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

(119)

áradatot és elvonta kezét a férfi ujjai alól. Égették azok.

— Hallgasson végig, édes gyermekem. — folytatta halk, rábeszélő hangon a konzul. — Amit most tölem hall vegye úgy, mintha az élet tanító-mesterét hallaná. Mi sors vár önt ott a grófi palotában, ahol függő viszonyban, cselédként tengeti életét? Legjobb kilitása, hogy ugyane helyzetében továbbra is megmarad. Vagy házastársa lesz valamelyik férficselédnek és akkor együtt elragódhatnak életük végéig a nagyurak asztaláról lekerült csontokon. Van egy más eset. Szépsége szemet fog szurni a gróf urak valamelyikének. Elcsábítják és megejtik önt és akkor szegényével az utcára kerül, legföljebb valami csekély végkielégítést hajtanak utána.

Mici nagyon is érezte e szavak igazságát és a fületővéig elpirult. Szíve följjáult arra a gondolatra, hogy a ballépés már megtörtént s nem egy grófnak, hanem egy gró-

fi inasnak, hozzá még egy rabló-gyilkosnak lett az áldozata.

Könnycsepp csillogott a szemében.

Madeiro éles tekintetét nem kerülte el az a mély hatás, amelyet szavai a fiatal leányra gyakoroltak, de félreértette.

Azt hitte, elérkezett a perc a merész közeledésre.

— Önnök, édes kicsim, világban jártas, atyai barátja van szüksége, komoly férfira, aki túl van az ifjúság csél-csap kalandjain és aki legfőként elég vagyonos ahhoz, hogy önt a megérdemelt fényűzéssel vehesse körül. Én gazdag vagyok, nagyon gazdag. És ha ön elfogadja barátságomat, önt is gazdaggá és boldoggá teszem. Lesz saját palotája, saját cselédsége, lesznek szép ruhái, páholya lehet a színházakban és ha akarja, egy grófnő lehet a komornája, mint ahogy...

A konzul itt elharapta a szót, amelyet éppen kiejteni akart. Az lebegett a nyelvén: »mint ahogy

Eliznek«. De a leány előtt nem árulhatta el, hogy ő, az idegen, ismerte Elizt.

Mici tartózkodva hallgatta ezt a fényes ajánlatot, de szívében megmozdult a vágy az előkelő élet után.

Hiába, nő volt Mici is. De aztán eszébe jutottak Róka szavai. Eszébe jutott az a szegény kisleány, akit sötét alakok személtára hurcoltak el.

— Ez a férfi, aki ilyen mézédésen beszél, — gondolta magában Mici — tulajdonképpen egy szörnyeteg. Félnem és irtóznom kell tőle.

De mégis, a Róka által kijelölt szerephez tartva magát, úgy tett, mintha hajlana a konzul ajánlatára s ujjával az asztalon kenyérmorzsákat babrálva, lesütött szemmel suttofta:

— Amit ön mond, annyira meglepő s oly váratlanul ér engemet, hogy szinte álomnak tűnik fel az egész. Nem tudok hinni benne. Nem tudom hinni, hogy az a pár óra, mióta együtt vagyunk, ilyen mély érzelmeket ébreszthetett volna önben irántam, az egyszerű, szegény lány iránt. Ön, ha barát-nőre van szüksége, válogathat a legelőkelőbb, legcsillogóbb hölgyek között. Miért hajlana le éppen egy kis utszéli árvácskához s miért juttatna neki életében olyan nagy szerepet?

Ha Madeiro megmondhatta volna Micinek, hogy hirtelen támadt szenvedélye milyen előzményekből táplálkozik!

Nem árulhatta el előtte szerel-

Aldásos működést fejt ki a szentai napközi gyermekotthon

Szentáról jelentik: Szentá város vezetősége és képviselőtestülete igen helyes szociális érzékkel felállított a Munkástelepen egy napközi gyermekotthont. Az otthonban reggeltől estig azok a 3—8 éves gyermekek nyernek elhelyezést és ellátást szakszerű felügyelet mellett, akiknek szülei a nyári munkaidőben egész nap a mezőn dolgoznak. A város napon-ta fél liter tejet és megfelelő mennyiségű kenyert ad minden gyermeknek. Ezenkívül a jótékony társadalmi egyesületek és jószívű emberek adományából rendes konyhát is tartanak fenn, úgy hogy a gyermekek minden délben kapnak meleg ételt, sőt a lehetőség szerint oszonnára még gyümölcsöt is.

A napközi otthonnak ma már több mint 100 kis ápolója van, akik az egész napot az otthonban töltik. Sajnos azonban a mai nehéz viszonyok között és különösen a rossz idő és a Szentát nagy mértékben sujtó árvíz következtében a gyermekek ellátása többször nehézségbe ütközik, mivel a legjobb akarat mellett sem gyűlik össze annyi adomány, amennyi elég lenne a 100 gyermek rendszeres ellátására.

A napközi gyermekotthon vezetője dr. Deutsch Mihály városi főorvossal az élen mindent megtesz, hogy a gyermekek ellátásában fennakadás ne álljon be.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége.

Szombaton este szabadtéri műsoros est a Református Olvasókörben

Általános érdeklődés mellett nagy szorgalommal készül a noviszádi magyar egyetlek ifjúsága a szombati műsoros estre. A Református Olvasókör nyári helyiségei napok óta hangosak a rendező ifjúság sürgő-forgó előkészületeitől. Törekszik az ifjúság, hogy ez az estély is úgy sikerüljön mint az első, s ugyanakkor a Református Olvasókör tradicionális kedélyes, jókedvű rendezéseihez is méltó legyen.

Szombaton este fél kilenc órai kezdettel rövid, de válogatott műsor előzi meg a reggelig tartó, külön meglepetésekkel tarkított, táncmulatságot. Két kiváló énekkar győ-

nyörű magyar dalokat énekel, Bencz Mihály, a mélyen érző fiatal vajdasági költő versét szavalja Wengrin Ági, magyar táncokat Wozarevich Baba mutat be, továbbá előadásra kerül mág két villámtrefa, két egyfelvonásos és a ROK ismert tornász csapatának bemutató száma.

Jegyek elővételben kaphatók az Abrahám-féle könyvkereskedésben, valamint a Református Olvasókörben 20—15—10 és 5 dináros árakban. Felülfizetéseket a noviszádi egyesületek ifjúságának nevében szeretettel és köszönettel fogad a Református Olvasókör ifjúsági rendező bizottsága.

Konyovics Milán szombori képkiállítása

Abból az alkalomból, hogy vasárnap Augusztincics zágreni szobrászművész királyszobrát Szomborban leleplezték, Konyovics Milán szombori festőművész kiállítást rendezett újabb műveiből. A kiállítás megnyitása szervesen beleilleszkedett a vasárnapi ünnepségekbe. Különös jelentőséget adott a kiállításnak, hogy azt maga Cvetkovic miniszterelnök is meglátogatta miniszter-társai és a bán kíséretében. A kormányelnök egy nagyon érdekes bácskai tájképet megvásárolt, míg Kijurina bán egy szombori városrészetet ábrázoló kép megvásárlásával járult hozzá a kiállítás sikeréhez.

Konyovics 1936 óta nem rendezett kiállítást szülővárosában. Hogy nem pihent azóta, azt tudtuk. Zágreni, beogradí, noviszádi, párizsi kiállításainak sikeréről szóló tudósítások mutatták,

hogy a művész dolgozik s halad tovább a fejlődés útján. Mert

Konyovics nem megállapodott művész, folytonos forrásban, fejlődésben van.

Legutóbbi szombori kiállításakor azt kellett megállapítani róla, hogy fejlődésének újabb állomásához ért. Akkor festői témáit illetőleg érdeklődésével főleg az ember felé fordult s az emberi arcon át fogta meg az élet dinamikáját. De 1936 a kolorisztikus hatások kiaknázásában is újabb állomást jelentett művészetében. Tiszta színeit oly ügyesen rakta fel vásznaira, hogy ezek a képek színesek voltak, de mégsem tarkák, nem riktottak, hanem tüzeltek, szóval el tudta kerülni mindazokat a veszélyeket, amelyek a tiszta színekkel dolgozó művészt lépten-nyomon fenyegetik.

mének titkát, de azt mégis valószínűvé kellett tennie, hogy ajánlata komoly. Megsimogatta a leányt és egyszerűen ennyit mondott:

— Szeretlek, drága gyermekem és a szerelem nem bölcsekedik.

Mici felpirosuló arccal húzódott vissza. Felkelt helyéről.

— Istenem, már mennem is kell.

— Még csak tíz óra mult, — mondotta Madeiro, szintén felkelve és zsebéből elővont aranyórájára pillantva.

Csengetett. Névjegyet vett elő s pár sort irt rá.

— Küldje ezt a kártyát azonnal a Nemzeti Színházhoz, — mondotta a belépő pincérnek — keresse meg ott az illető Madeiro konzul kocsját és adja át a kártyát a vadásznak.

A pincér meghajolt és eltávozott.

— Rögtön itt lesz a kocsim, édes kis grófnőm és ha meg fogja engedni, hazakísérem önt.

— Az én kocsim lent vár, ha megengedi, azon térek majd haza.

Mici máris a fogashoz lépett. Amint a leány elfordult, ördögi mosoly cikázott át Madeiro sötét arcán.

Ujra megmozdította a poharakat és az egyikbe hirtelen beleejtett egy gyöngyözhöz hasonló szemernyi tárgyat, amely az alkoholban tüstént felolvadt. Aztán Micihez lépve, udvariasan felsegítette bundáját a mosolyogva így szólt hozzá:

— A holnapi utazást, remélem, elhalasztja. Holnap már akarom önt.

Mici mosolyogva, beleegyezően bólintott.

— Tehát a holnapi viszontlátás öröme! — szólt az asztalhoz lépve, örömtől ragyogó arccal a konzul és pohara után nyúlt.

Már Mici is az asztalnál állott,

hajolni, hogy a szétgurult tárgyakat összeszedje, Madeiro azonban odaugrott és megelőzte.

Mici villámgyorsan a konzul pohara fölé tartotta zsebkendőjét és beleejtett egy kis pasztillát,

és ebben a pillanatban kinyitotta a retiküljét s zsebkendőjét vett elő. Most azonban a retikült elejtette és a benne lévő apró tárgyak szanaszét gurultak.

— Istenem, de ügyellen vagyok, — mondotta a leány és le akart

amely a pezsgőben gyöngyözve elolvadt.

— Ime, grófnőm, a kézitáska, azt hiszem, semmi sem hiányzik belőle, — szólt Madeiro, átnyujtva a retikült a leánynak.

Aztán vigan felemelte poharát,

Az 1940-es év Konyovicsában ismét találunk újat. Témaválasztása elfordulást jelent az embertől, amivel nem akarjuk azt mondani, hogy a portre festésnek teljesen hátat fordított volna.

A buzakalászos bácskai róna s a szülőváros az, ami izgatja.

A forrón tűző bácskai nap mindent bearanyozó sugara tüzelnek tájképeiről. Városképein nála eddig szokatlan önuralom jelei láthatók. A benne rejlő erők felszabadulása okozta nála az ecsetnek nagy lendülettel való kezelését s tárgyak oly ábrázolását, mely nem állott összhangban a világot uraló fizikai törvényekkel. Már legutóbbi kiállításán is megállapíthattuk, hogy ábrázolása mindinkább a valóság felé kanyarodást mutat. Ezt fokozottabb mértékben állíthatjuk az ezen a kiállításán látott képek alapján. Természetesen ez a megállapítás éppenséggel nem jelenti azt, hogy művésznünk a fotografikus hűség útjára tévedt volna, ettől messze áll ma is, mint minden igazi festőművész. Évekkel ezelőtt jó-solta meg egyik ismertetője, hogy Konyovics el fog érkezni a világ realisztikusabb ábrázolásához is. Ugy látjuk, hogy ma már teljesült a jóslat s művésznünk rálépett — legalább is városképeivel — arra az utra, amely őt nem csak a kiválasztottak festőjévé teszi. Kolorisztikus felfogását illetőleg megállapíthatjuk, hogy szakítása az egy domináló színnel (régebben a kék, később a barna volt ez a szín) végleges s törekvése a színpompa, bár ebben a tekintetben sem tagadható némi önmérséklet. A kiállított csaknem 50 festményből nekünk legjobban tetszetek városképei (18, 23, 24, 25, 27, 29. számok), bácskai tájai (legszebb a 7. számú egy 1926-ból való portréja (a 20. számú kép), a dalmát férfi arckép (19. sz.) és egyes csendéletei, mint pl. a 2, 34, 45, 46, 47. számúak. Nagyon érdekes még az egyes számú mozaik kép is, mely általa eddig nem használt technikában való ügyességét is bizonyítja.

Dr. K. B.

koccintott Micivel és a gyöngyöző italt mindketten fenéig kiüritették.

A konzul altatót adott be Micinek, hogy aztán az alélt leánnyal azt tehessen, amit akar: szándékában volt elhurcolni a palotájába.

Róka azonban nem azért volt detektív, hogy erre az eshetőségre is ne gondolt volna, de még enélkül is ártalmatlanná akarta tenni pár órára a konzult, hogy azalatt megvalósítsa azt a tervét, amelyet Irma megszöktetésére ki-eszelt.

Mici gyorsan fokozódó, különös zibbadást érzett tagjaiban. Madeiro átkarolta, a kerevethoz vezette és ott leültette.

— Istenem, — rebegte a leány — olyan... furcsán... ér...

Többet nem tudott szólni. Lehanylatlott a kerevetre. Elaludt.

Madeiro ott állott mellette. A prémekek közül kifehérlő arc látása lángagyujtotta érkezeit, szeméi mint tüzgolyók parázslottak, széttárta karjait és lassan lehajolt a leány fölé.

De egyszerre megtántorodott és leroskadt a szőnyegre.

Fel akart kelni, de nem tudott, ajkai káromkodást mormoltak, aztán széttárult karokkal egész hosszában végignyúlt a szőnyegen. Aludt ő is mind a két fülére.

Amíg ezek a vendéglőben lejátszódtak, Emil lázas tevékenységet fejtett ki, hogy csudálatos ötletét megvalósítsa.

(Folytatjuk)

KÖZGAZDASÁG

Mi lesz a franciák jugoszláviai érdekeltségeivel?

Európa legnagyobb rézbányája francia tulajdon — A francia tőke kiesése Jugoszlávia tőkegazdálkodásának érzékeny vesztesége

— Saját munkatársunktól —

Beograd, július 24.

A francia kapitulációval és a csakhamar elkövetkező béketárgyalásokkal kapcsolatban, a jugoszláv gazdasági élet irányítói most az a kérdés foglalkoztatja, mi történik Franciaország délkelet-európai, de elsősorban jugoszláviai gazdasági és pénzügyi érdekeltségeivel. A jugoszláv gazdasági élet ugyanis, már évtizedek óta jelentős kapcsolatban van a francia pénzügyi élettel. Eltekintve attól, hogy a világháború utáni újjáépítési években minden nagyobb jugoszláv államkölcsön-műveletben a francia tőkének komoly szerepe jutott, a francia tőke mindig szívesen kereste fel Jugoszláviát, ahol nemzetközi jelentőségű vállalatokat alapított és részint ily vállalatokat pedig finanszírozott.

Az 1914/8-i évek világháborúját követő békeszerződésből világosan kitűnik, hogy annak idején Németország kényszerítve volt külföldi érdekeltségeinek nagyrészt Franciaországnak és Angliának átengedni.

Igy került többek között a romániai nafta források jelentős német érdekeltsége tulajdonra angol kezébe. Nincs tehát kizárva az, hogy a délkelet-európai államokban birtokolt francia érdekeltségek, amelyek iránt Németország különösen érdeklődött, nemet majorizáció alá kerülnek, akár reparációs követelések, akár részvénátengedés formájában. Egy azonban már ma bizonyos. A mai francia tőkés társadalom súlyos veszteségeket szenvedett és a francia gazdasági élet is gyökeresen átalakult. Szó sem lehet hosszú évtizedekig arról, hogy

délkelet-európai államok Franciaországból hiteleket vagy finanszírozási tőkéket kaphassanak.

Ez mindenestre veszteség, annál inkább, mert a közeljövőben más európai állam sem tud majd a tőkeszegény Délkelet-Európának pénzügyi segítséget nyújtani és így nagyobbarányú közmunkákra, jelentősebb ipari és bányavállalatok létesítésére aligha lesz pénz. Az U. S. A. soha sem érdeklődött különösebben Délkelet-Európa iránt s így a ma dúló európai háború befejeztével, a mozgósítási költségekkel agyonterhelt délkelet-európai országok államháztartásának rendbehozatalához csak belföldi tőke áll majd rendelkezésre.

A délkelet-európai államok közül a legnagyobb francia érdekeltség Jugoszláviában dolgozott. Azok a politikai szimpátiák, amelyek 1914 óta a francia közvéleményben előbb Szerbia, majd Jugoszlávia iránt megmutakoztak, gazdasági téren is éreztették hatásukat. A francia tőke

elsősorban Oszherbia hatalmas bányakincsei iránt érdeklődött. Így építették ki a Bori Bánya Művek társaságát, amely Európa legjelentősebb rézbányája és rézfeldolgozó ipari vállalata. Ma már 40.000

tonna bányaterméket fejt ki évente és a kézfínomítók évi 12.000 tonna rézelektrodit állítanak elő. A Bori Művek mostanában terjeszkedett tovább és szénbányákat, mészlelőhelyeket vásárolt. A szerbiai bányáiparban jelentős szerepe van a »Pannaroya« társaságnak is, amely spanyolországi érdekeltségei mellett 1930 óta jugoszláviai réz, ólom és magnezit zárukutalmányi jogokat szerzett s azokat két három év óta, sorra feltárja. A világháború előtti osztrák érdekeltség kezéből jutott francia tulajdonba, Jugoszlávia legnagyobb szénmedencéje

a Trbovljei Bányaművek, az ugynevezett »trifaili«, amelynek részvényeit többek között a párizsi tőzsdén is jegyzik.

A francia tőke fokozott érdeklődést tanúsított a jugoszláviai aranybányák iránt. A »PEK« aranybánya r. t. évi 200 kg. tiszta aranyat állít elő. A bauxitbányászatban is előtérbe került a francia tőke, amennyiben az Adriai Bauxit R. T., amely 15 millió Dinár alaptőkével alakult, a huszas évek óta szívesen dolgozik. A párizsi »Mines et Mineraux« konzorcium két év óta a ljubljani sik-sik mocsaras, tőzeges részlein sikeres földgázfurásokat végez.

Tevékeny szerepe van a francia tőkének a jugoszláv cementiparban is. A popovicsai Cementgyár évi termelése 60.000 tonna, jelentősebb

azonban a »Dalmácia« szpliti és szplitkörnyéki cementgyárak, amelyekben évi 300.000 tonna termelés. A »La Dalmatienne« vízművek évi 20 millió kilowatt áramot adnak. Az érdekeltségükbe tartozó karbid és más vegyiparok a jugoszláv vegyiparnak vezető üzemei. Komoly tőke érdekeltsége van a párizsi bankoknál

a Nasicí fakonzernben, amelyben némi angol és magyar tőke is részesedik. Francia majoritás irányítja a »Jugo-Tanin« szlovéniai cserzőanyaggyárát.

Az Adriai Hajógyár R. T., amely állandóan 1200—1500 munkást foglalkoztat, egyike a legjelentősebb francia vállalatoknak, ugyanígy a Jaszenica vagon és motorgyár is, amely Schneider—Creusot érdekeltség és repülőgépmotorokat gyárt. A zemuni »Hispano Suiza« motorgyár ugyancsak francia kézben van, éppen úgy, mint a jugoszláv űvegypár vezető gyára: a pansevói Mechanikai Üveggyár rt.

A francia kézben levő jugoszláv vállalatokat a beográdi

Banque Franco-Serbe irányítja,

amely a párizsi »Banque de Paris et des Pays Bas« és a »Banque Ottomane« alapítása, alaptőkéje és tartalékai pedig 23 millió francia frank. Nagy a francia érdekeltség a Jugoszláv Unió banknál is, amely tudvalegőleg évek óta bankmoratórium alatt, üzletkötéseit korlátozva, a bankbetéteket csak kis részletekben fizeti és vidéki fiókjait is feloszlatta.

A Jugoszláviában dolgozott francia tőke mindig szolid volt. Expansivitását nem lehetett érezni és a működési hely vidékének szociális és gazdasági helyzetét céltudatosan javította.

Kiesése a jugoszláv gazdasági életet súlyosan érinti és a tőkészegénységhez is hozzájárul.

Megállapították a fa nagybani árait

MaKszimálják a tűzifa ricsinybeni árát is

Beogradból jelentik: Az árellenőrző bizottság a kereskedelmi és iparügyi minisztérium felhatalmazása alapján megállapította a tűzifa nagybani árait. Az árellenőrző hivatal valamennyi vonatkozó tényező egybevetése után írta elő ezeket az árakat, amelyek a feldolgozóállomások árait jelentik.

A most megállapított árakhoz a kiskereskedők hozzászámíthatják a szállítási költségeket és a hasznót.

A helyi hatóságok kötelessége lesz annak ellenőrzése, hogy a kiskereskedők ne adják drágábban a fát, mint amennyit a kormány által kiadott nagybani árak alapján számíthatnak.

Az árellenőrző hivatal közlése szerint a vasuti és folyami berakóállomásonál 10 tonnás faküldeményt nem lehet drágábban számítani, mint:

- Ia bükkhasáb 110 dinár.
- IIa bükkhasáb 100.50.
- IIIa bükkhasáb 87.50.
- Ia gyertyánfa 117.50.
- IIa gyertyánfa hasáb 105.50.
- IIIa gyertyánfa 95.
- Ia gyertyán hasított dorong 100.
- IIa gyertyán hasított dorong 95.
- Ia bükk hasított dorong 100.
- IIa bükk hasított dorong 92.50.
- Ia cser hasáb 97.50.
- IIa cser hasáb 90.
- IIIa cser hasáb 82.50.
- Ia cser hasított dorong 77.50.
- Ia kőrisfa hasáb 102.50.
- IIa kőris hasáb 97.50.

- Ia tölgy hasáb 92.50.
- IIa tölgy hasáb 80.
- Szilfa-hasáb 76.
- Ia vegyes hasáb 82.50.
- IIa vegyes hasáb 76.
- Vegyes puha-fa-hasáb 80.
- Hársfa-hasáb 105.
- Ia bükk dorong 71.50.
- IIa bükk dorong 62.50.
- Ia gyertyán dorong 79.
- IIa gyertyán dorong 70.
- Fenyő dorong 70.
- Kőris dorong 77.50.
- Tölgy dorong 70.
- Szilfa dorong 62.50.
- Vegyes kemény dorong 62.50.
- Vegyes puha dorong 60.
- Bükk gally 52.50.
- Vegyes gally 47.50.
- Bükk tuskó 52.50.
- Vegyes tuskó 47.50.
- Bükk hulladék, kötetlen 57.50.
- Vegyes hulladék, kötetlen 52.50.

Valamennyi ár egy köbméterre vonatkozik.

Ezek az árak a Horvát bánóság területén még nem érvényesek, azonban valószínű, hogy a horvát bán is hamarosan elrendeli ezeknek az alkalmazását, mivel a tűzifa árának maximalizálását tulajdonképpen horvát miniszterek kezdeményezték.

A kiskereskedelmi árakat a fentebbi árjegyzék alapján az elsőfoku hatóságok állapítják meg.

Az arany nagy áresése Svájcban

Magánostól nem vesz aranyat a Svájci Nemzeti Bank — A lakosságot felszólították a teaurál bankjegyek és betétek visszavételére. — A márkabankjegy 42 frankról 90 frankra, a regisztrált márká 70-ről 85 frankra emelkedett

Zürichből jelentik: Svájcban az aranyérték éppen úgy, mint sok más országban, a Nemzeti Bank által megállapított hivatalos árfolyama van érvényben. A svájci Nemzeti Bank a svájci frank leértékelése után az arany hivatalos árát kilogrammonként 4850 svájci frankban állapította meg és ez az árfolyam van már évek óta érvényben. A háborús pszichózis a svájci polgárok közül is sokat arra ösztönkelt, hogy aranyat teauráljon. Az európai háború mai helyzetét azonban a svájci tőkés — a jelek szerint — a nyugodalmas és biztonságos jövő szempontjából jól itélik meg és most tömegesen igyekeznek tudni aranykészleteiket. Az arany kínálat hirtelen oly nagy lett Svájcban, hogy míg a közelmúltban a szabad forgalomban az arany ára 4950 svájci frank volt, addig ma a szabad forgalomban az arany ára 4650 svájci frankra esett, tehát 200 svájci frankkal olcsóbb a hivatalos jegyzésnél.

Kedden a svájci Nemzeti Bank újabb intézkedést hozott, mely szerint magánszemélyektől megszünteti az arany átvételét.

A Schweizerische Nationalbank igazgatósága ugyanakkor rendkívül érdekes felhívást intézett Svájc népéhez. A felhívás megemlíti, hogy az elmúlt izgalmas hónapok alatt a bankokból és takarékpénztárakból a háborús pszichózis hatása alatt nagymennyiségű készpénzbetétet vontak el, ami részben a kamatláb nagymértékű emelkedésére, részben pedig a pénzügyi helyzetének feszültségére vezetett, annál is inkább, mert az elvont takarékbetéteket nemcsak a pénzügy, de a fogyasztás elől is elvonták. Tekintettel arra, — folytatja a felhívás — hogy azok a viszonyok, melyek ezt a pszichózist előidézték, szerencsésen megváltoztak, minden svájcinak hazafias kötelessége, hogy a közforgalom elől elvont pénzt és takarékbetétjét ismét elővegye, az elvont betéteket a bankokba és takarékpénztárakba visszavi-gye és ezáltal elősegítse a svájci pénzforgalom további normális alakulását.

A háború kezdetén az effektív márká 42 svájci frankra esett, majd lassu javulás után a nagy német hadisiker következtében 90 svájci frank fölé emelkedett s pillanatnyilag a reálizálás után 82 svájci frankon áll, de alig van áru benne.

A register márká jegyzése ma forgalom hiján névleges s 85 svájci frank körüli értékű a régebbi 70 svájci frankos jegyzéssel szemben. Ennek megfelelőleg alakul az utazási márká árfolyama — amiben szintén alig van üzlet az utazási nehézségek miatt. Az utazási márká, — mely a register márká és a Gold Discontó Banknak beszállítandó deviza keverékéből alakul — Dego márká) ma 100 svájci frank körül értékelődik.

□ Vásár Szoborban. A szoborbráni nyári vásárt, augusztus 28-án tartják meg.

ATTÓL FÉLNEK, HOGY AZ IDÉN NEM LESZ ELEG TŰZIFA

Én mondom: nem kell félni, hogy az idén

Nem lesz nálunk a tűzifa elég; Egészen biztos, hogy minden tűzifa, Amelyet tüzre tesznek, ott elég.

FANYAR TÓBIÁS

SPORT

ZSIZSEK NEM INDUL SZUSÁKON A BSE ELLEN

A Budapesti SE uszó- és vízilabda csapata szerdán este megérkezett Szusákra, ahol két versenye lesz a jugoszláv bajnok Viktóriával. A magyar vendégek ellen a szusáki csapatot a dubrovnikai Zsizsek jugoszláv bajnokkal akarták megerősíteni, Zsizsek azonban a verseny napjáig nem adott hírt magáról. Eszerint a két együttes összeállítás a következő:

Viktória: az uszószerzőkben Defilippis, Curtini, Szturcely, Grdnic, Kohn és Vidmar, vízilabdában Vidmar, Polics I, Matkovic, Grdics, Curtini, Defilippis és Polics II.

Budapesti SE: az uszószerzőkben Eleméri, Végházi, Galambos és Fábián, vízilabdában dr. Mezei, Hazai, Lemhényi, Sennyey, Brandy, Sárosi II és Lakv

A MAGYAR VÁLOGATOTT FUTBALLCSAPAT MŰSORA

A magyar válogatott futballcsapatnak eddig lekötött őszi mérkőzései a következők:

Szeptember 29: Budapest Magyarországi—Jugoszlávia

Október 6: Budapest Magyarországi—Németország

December 1: Milánóban Olaszország—Magyarország

December 8: Madridban Spanyolország—Magyarország

A tervbe volt budapesti magyar-román mérkőzés megtartására az MLSZ egyelőre nem számít, szó van viszont arról, hogy Beogradban is rendeznek jugoszláv-magyar mérkőzést. Ebben az ügyben dr. Gidófalvy Pál rövidesen a jugoszláv fővárosba érkezik.

A magyar vízilabda-bajnokság:

BSE	6 6 0 0	32:10	12
UTE	6 5 0 1	34: 5	10
MAC	6 5 0 1	33: 5	10
FTC	7 4 0 3	20:20	8
MTK	2 1 1 0	5: 3	3
BEAC	5 1 1 3	9:17	3
III. ker.	5 1 0 4	5:31	2
MESE	5 0 1 4	6:18	1
TSC	3 0 0 3	3:15	0
NSC	4 0 0 4	4:30	0

Rövid sport hírek

A Miiovancev-serlegért vasárnap csak egy mérkőzés lesz, mégpedig Novivrbáson a VSC és kulai JSK csapatai között.

A szentai Jugoszlóvén vasárnap délután a kikindai Szloga első csapatát látja vendégül barátságos mérkőzésre.

A noviszádi alsövetségben vasárnap két másodosztályú selejtező mérkőzés lesz, ugymint Noviszádon Textil-Zvezda (játékvezető Szamardzsija) és Kamenicán Fruskogorac—Rudar (játékvezető Kovács).

Zagrebben szombat-vasárnap rendezik meg a horvát bánás idejévézős bajnokságát. A versenyre 9 egye-

sület nevezett be, a győztes csapat dr. Subasics horvát bán vándorszerlegét kapja.

Bruno Pangrazio, az FC Torino válogatott csatára, Diósgyőrött telepedett le s ősszel az ottani MAVAG-ban fog játszani. Pangrazio felveszi majd a magyar állampolgárságot, mert szülei már 20 éve Diósgyőrött laknak.

A debreceni Bocskai elküldte az MLSZ-nek az NB nevezési díját. Ez a lépés nagy meglepetést keltett magyar sportkörökben, mert biztosra vették a Bocskai feloszlását.

Budapesten szeptember 4-én nemzetközi ökölvívó értekezlet lesz magyar, német, olasz, lengyel, szlovák, jugoszláv, svéd és finn kiküldöttek részvételével.

A svájci válogatott a következő futballévben Portugáliába és Prágába látogat el, viszont otthon a spanyol, finn és magyar válogatott futballcsapatot akarja vendégül látni.

Nem tartják meg a Vojvodina—Bácska mérkőzést. Vasárnap kellett volna megtartani a Vojvodina—Bácska futballmérkőzést Zuboticán. A mérkőzés azonban, — tekintettel arra, hogy a két csapat vezetősége bizonyos anyagi kérdésben nem tudott megegyezni — elmarad.

Kértenek a noviszádi zenészek játékosai, hogy szombaton délután 3 órakor jelenjenek meg a ZsAK-pályán. Zsiga Ernő intéző.

Próbaságok

FÉNYES SZABOLCS nemrégiben, mint szakértő szerepelt az egyik pesti járásbírószágon. Az történt ugyanis, hogy az egyik zeneszerző beperelt egy másikat, akit azzal vádolt meg, hogy ellopta egyik slágerét. Fényes Szabolcs, a kitűnő zeneszerző, nézte, nézegette a két valóban feltűnően hasonló művet és csóválta a fejét.

— Szíveskedjék megmondani — szólt a bíró, — hogy ki lopott itt és kitől.

Fényes Szabolcs halkán válaszolt: — Mind a kettő. — Kodálytól.

AZ ELŐKELŐ SZINHÁZ fiatal, de máris házas tagja karonfogva sétált a Dunakorzón egyik újdonsült szerelmével. Szembejött velük egy hölgy, akit a színész zavartan üdvözölt.

— Ki ez? — kérdezte öngaságára. A színész idegesen válaszolt: — Ugyan kérlek, most álljak oda magyarázni? Nem lesz elég nekem megmagyarázni neki, hogy te ki vagy? ... —thy.

Röviddel a fegyverszünet megkötése előtt került fogságba egy francia katona, aki midőn a német parancsnok elé vezették, boldogan ölelte át a német tisztet és keresztneven szólítva arra kérte, hogy legyen segítségére és adjon éppen olyan jó munkabeosztást neki, mint 1914-ben. Kiderült, hogy a derék franciát ugyanaz a német tiszt ejtette fogságba már egyszer ezelőtt huszonegy évvel s a volt hadifogoly, most újra fogságba kerülve, rögtön felismerte egykori jóttevőjét.

APRÓHIRDETÉSEK

Ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1— dinár, vastagbetűs 2— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

Kilencvennégy

»Az ezerjő NÖVÉNYHARMAT — ha igazi, azonnal hat! Ara patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

Szeplőt

feltöt, arctisztítási anyagot csak a prof. Lavedan-féle ártalmatlan éjjeli és nappali ARCHÁMLASZTÓ KENŐCS mulszt el. Pár nap alatt biztos siker. Postán 45.— dinárért díszkrémen és költségmentesen szállítja: Apoteka Gebauer, Bač. 3032

LEVELEZÉS

NÖVÉNYFESZŐ GÖZFÜRDŐ ARCRA „Salva” Kapható minden szaküzletben!

ALLAST KERES

38 ÉVES minden munkához értő fiatalember bármilyen állást keres. Cím a kiadóban. 4229

ELADÓ

Prima, vízmentes PONYVÁK, gabonaszákak, zsinegek és cernák nagy választékban, jutányos áron kaphatók Nuszpl Ernő szaküzletében, Szombor, huspiac. 4118

JÓFORGALMU mészegető Novibecsen más elfoglaltság miatt eladó. Farkas Mihály, Novibecsei. 4231

KERESLET

JOBB HÁZBÓL való fiut tanoncnak felvesz Geiger Albrecht, fűszerkereskedése, Noviszád, Zselezniciska 15. 4255

FASZOBRAZSZ segédet azonnal felvesz Szótér faszobrász, Noviszád, Usztavszka 1. 4256

KÜLÖNFÉLE

DR. FILIPON CREM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerárakban és kereskedésekben. APOTEKA KÜCHLER, VRSAC. 2474

A KIRÁLYI UDVAR ÁLTAL KILTUNTEGETT noviszádi karmester hegedű-, harmonika- és szakszofon-tanítást vállal. Zsiga Ernő, Dimitrija Avramovicsa ucca 11. 4259

DESANKA KREM

Szeplők, pattanások eltüntetésére: csak Popović-féle Deszanka krém (Kérjen ingyen mintát.) JUGOFLORA A. D. BEOGRAD Cetinjska ul. 26.

MA MÉG VAN ALKALOM arra, hogy bárki mérlegképes könyvelővé képeztesse ki magát, (később már kétséges). Tanulni szándékozók írjanak prospektusért: Borbély Lajos professzionista könyvelési szakértőnek, Noviszád, Postafiók 75. Lakás: Kralja Petra II. u. 160. d.

FIAT, DKW, WANDERER, AUDI-HORCH, PIRELLI-AUTOGUMI, AUGUST KUTALEK-NOVISAĐ, KRALJA PETRA II. U. 160. TELEFON 31-08, VARSIA ACCUMULATORI VALVOIN AUTO-CLAJ, ALLANDO HASZNAKUTAKBAN.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN NAGY NÉPSZERŰSÉGNEK ÖRVEND AZ EJTŐERNYŐ

Az ejtőernyő ott most népszerű, S divat, melyet mindenki elfogad; Mert azt remélik, hogy megvédi majd Árzuhanástól a papirokat.

FANYAR TÓBIÁS

TOZSDE

NOVISZADI TERMENYTOZSDE

Buza 78 kilós 2%-os bácskai, bánáti és baranyai 242, szeremi és szlavóniai 239, 77 kilós 3%-os boszniai és szerbiai 236. Rozs, bácskai és bánáti 72 kilós 2%-os 220—222.50. Árpa, bácskai és szeremi 212.50—215. Zab, bácskai, szeremi és szlavóniai 238—240. Tengeri, bácskai, bánáti és indiai paritásban 182, bácskai fehér 192. Buzaliszt, bácskai és bánáti nullás g és g 365—375, kettes 342.50—352.50, ötös 322.50—332.50, hatos 302.50—312.50, hetes 272.50—282.50, nyolcas 175—180, szeremi és szlavóniai nullás g és g 360—370, kettes 337.50—347.50, ötös 317.50—37.50, hatos 297.50—307.50, hetes 267.50—277.50, nyolcas 175—180. Buzakorpa jutazsákokban bácskai és szeremi 162.50—165, bánáti 160—162.50. Buzadara bácskai és bánáti zsák nélkül 390—400. Fehérbab, bácskai és szeremi 2%-os, zsák nélkül 440—450. Sertészsír 25 kilós kánákban brutto nettoért 1860—1875, hordókban netto, franko hordó 1900—1925. Forgalom: Csekély.

KÜLFÖLDI TŰZVEZÁRLATOK

Zürich: Beograd 10, Páris 9.87, London 17.25, Newyork 440, Milánó 22.20, Szófia 176, Bécs 5.50, Bukarest 2.30.

Uredništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Fruzi) p. 50. Telefon: 21—37, éjjel 20—58. Felelős kiadó: Andrija Dežić. A kiadóhivatal feléles vezetője: Elzássek Ferenc. Pretpisat. — Előfizetés: egy héra . . . . . 26— dinár (kihordó útján 30 din.) Három héra . . . . . 80— dinár (kihordó útján 86 d.n.) Félévre . . . . . 160— dinár (kihordó útján 172 din.) Szlazi svakodnevno Megjelenik naponta Post.čekovni račun — Postacsekizsámira: Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692